

LÄÄNE-HARJU

VALLA LEHT

JUUNI 2019 | NR 6 (17)

WWW.LAANEHARJU.EE | WWW.FACEBOOK.COM/LAANEHARJUVALD

SUURE SUVISE JUUBELILAULUPEO VIIMASED ETTEVALMISTUSED KÄIVAD

» Lääne-Harju vallast läheb suurele suvisele peole 265 lauljat-tantsijat kümnest kollektiivist. Loe lisa lk 3

KUIDAS KAITSTA JA KORRAS HOIDA KAUNEID LIIVARANDU

» Lääne-Harju vald osaleb rahvusvahelises rannikualade koostööprojekti *Coastal and Dune Management*. Loe lisa lk 6

SUUR SUVINE SÜNDMUSTE- JA SPORDIKALENDER

» Kõik Lääne-Harju vallas toimuvad suveüritused ja põnevad sündmused ühel lehel. Loe lisa lk 7

“Hea on, et rolli tehes saan ka mina sõna sekka öelda, sest lõpuks on karakter mängitud ikkagi minule omaselt,” mõtiskleb särav Paldiski põhikooli lõpetaja **Arabella Vallsalu**.

Arendused ja projektid – mis on mõttes ja teoksil?

ajaleht@laaneharju.ee

» Küllap pole kellelegi üllatus, et valla rahakott on õhem kui oleks tarvis, et kõiki elanike soove ja vajalikke arendusi ellu viia. Seepärast nuputab vallavalitsus ühtlugu, kuidas leida projektidele rahalist tuge. Kokku on vallavalitsuse arendusspetsialisti Asso Nettani laual paar-kümmend eri fondidesse esitatud rahastustootlust ja pooleli olevat projekti.

Laste ja noorte heaks

Lääne-Harju Koostöökogu Leader-projektide toel valmisid sel kevadel laste mänguväljakud Kloogal ja Keila-Joal. Noorte rõõmuks kerkib peagi ka Harju-Ristile spordiväljak, mille rahastustootluse kohta sai vallavalitsus äsja samuti Lääne-Harju Koostöökogult positiivse vastuse. Mitmeotstarbeline puidust piirete ja kunstmuruga spordiväljak (16x31 m) rajatakse vana kooli staadionile. Lastel on edaspidi võimalik mängida seal käsipalli, jalgpalli, korvpalli ja võrkpalli. Kogu projekti maksumuseks on 45 530 eurot, millest PRIA toetus moodustab 40 977 eurot.

Karjakülla jalgsi ja rattaga

Karjaküla alevikku Keilaga ühendavat kergliiklusteed on oodatud ja planeeritud kaua. Projekti tulemusena valmib Keila-Karjaküla kergliiklustee pikusega 2,5 km. Kergliiklustee algab Tallinna-Paldiski maantee remondiga välja ehitatud teeületuskohast Karjaküla tee alguses ja kulgeb paremal pool Karjaküla teed kuni Keila tee ja Naaritsa tänava ristmikuni Karjakülas. Projekt hõlmab nii vajalikke ühisveevärgi- ja kanalisatsioonitööd kui ka valgustust.

Projekti kaasrahastatakse Euroopa Liidu Regionaalarengu Fondist. Projekti eeldatav maksumus on 387 357 eurot, millest 329 253 eurot moodustab Riigi Tugiteenuste Keskuse toetus.

“Sel kevadel valmisid laste mänguväljakud Kloogal ja Keila-Joal ning noorte rõõmuks kerkib spordiväljak peagi ka Harju-Ristile.

Karjaküla elanikust vallavolikogu liige Aleksei Šatov ja Asta Melliste arutlevad, kas tulevase kergliiklustee ääres kasvavad metsikud pirni- või õunapuud.

Vasalemma kevadlaad – vald toetab traditsioonilisi rahvapärimusi ja muid kogukonnaelu rikastavaid sündmusi.

Aastal 2019. saavad MTÜ-d oma tegevustele toeks 45 000 eurot

TAOTLEJA	TOETATAV TEGEVUS	TOETUSE SUMMA
MTÜ Värvimäng	Laste pannkoogihommikute ja 3-päevase kokanduslaagri korraldamine	810 €
Hiirekese Mängutuba MTÜ	Avaliku tasuta mängimisteenuse pakkumine Hiirekese Perekeskuses Keilas	600 €
MTÜ Kase Käsitöö	2019. aasta näituse koostamine Kase Antsu Võrgukuuris Lohusalus	330 €
Pae Külaselts MTÜ	21. juunil 2019. a toimuva Jaanitule korraldamine	550 €
MTÜ Paldiski Pensionäride Liit	2019. aasta tegevustoetus	1600 €
MTÜ Pereseiklus	Laste suvine seikluslaager	500 €
MTÜ Ohtu Külaselts	Küla ajalehe Ohtuleht kevad- ja sügisnumber, 2020. a külakalender, 4-päevane lastelaager	1510 €
MTÜ Klooga Käsitöö Ateljee	Käsitöö, kas ajalugu või kalliskivi - loengud ja töötod	480 €
MTÜ Vasalemma Aedlinna Selts	Traditsioonilise Vasalemma kevadlaada korraldamine, välitrenaažide hankimine (PRIA rahastatava Leader-projekti omaosalus)	1290 €
MTÜ Paldiski Naisteklubi	2019. a tegevustoetus	400 €
MTÜ Lahepere Kultuuriselts	Rahvariie näitusel rõivaste presenteerimiseks vajalike mannekeenide rent	525 €
MTÜ Lääne-Harju Lasterikkad	Koolituskeskuse tegevused, perepäev Vembu-Tembumaal	2100 €
Seltsing "Lauluklubi Kibuvits"	Osalemine lauluklubi simmanil	145 €
EELK Risti kogudus	2019. a tegevused lastele ja noortele	1644 €
MTÜ Laulasmaa Spordiklubi	Laulasmaa liuvälja aluspõhi ja kulumaterjalid, 2019. a kogukonnaürituste korraldamine	9820 €
MTÜ Pakri Meistrikoda	Laste ja noorte kunsti- ja käsitööring	300 €
MTÜ Teater Baltiiski Port	Käsitööring vähekindlustatud ja erivajadustega lastele ja noortele Paldiskis	700 €
Padise Käsipalliklubi	Uue hooaja ettevalmistuslaager koos võistlustega Alatskivil ja Põlvas	1500 €
MTÜ Lohusalu Selts	Kabe MM-il osalemine	800 €
MTÜ Meie Paldiski	Heategevuslik minifestival „Adamsoni aia gruuv“	4100 €
MTÜ Pakri Tuur	Laste suvelaager Pakri Tuur 2019	215 €
MTÜ Eestimaa vene kogukond Paldiskis	Kogukonnasündmuste korraldamine	1500 €
MTÜ Lodijärv	Klooga aleviku kogukonnale ja külastele suunatud avalikud üritused ja talgud 2019. aastal	3600 €
MTÜ Pakri Käsitöö ja Koduloo Koda	Näituse „Paldiski ajalugu. Uued leiud“ ettevalmistamine	400 €
MTÜ Paldiski Endiste Alaealiste Fašismivangide Ühing	Ürituste korraldamine	395 €
MTÜ Lohusalu Päästeselts	Komando päästevahendite, päästevahendite ja isikukaitsevahendite parendamine ja korrashoid ning ennetustöö	3000 €
MTÜ Vasalemma Valla Rahvaste Selts	Eri rahvaste rahvakommete ja rahvakultuuri tutvustus, õpitoad lastele ja täiskasvanutele	1400 €
EELK Paldiski Nikolai Kogudus	Koguduse 250. aastapäeva tähistamine	350 €
MTÜ Paldiski linna eluterve keskkonna edendamise selts KALJUVALD	Mälumänguturniiri „Pakri parun“ ettevalmistamine ja auhinnad, üldlaulupeol osalemisega seotud kulud	1400 €
MTÜ Lodijärve Pensionäride Ühendus	Ürituste korraldamine	2700 €
Kokku		44994 €

Viljapuude hekk pääseb

Keilast Karjaküla poole sõites ei saa jääda märkmata teed palistav tihe puudeallee. Kohalike elanike mäletamist mööda on need seal juba pool sajandit kasvanud. Küll aga oli puude-rivi üllatuseks tee-ehitajatele, kui nad kergtee märgistamisega

alustasid. Kas oli see projektee-rija jooneväärtus, aga viljapuud asusid rajatava tee alale liialt lähedal, vaid kahe meetri kaugusel. Raske tehnikaga kaevates võib vigastada nii puude juuri kui ka laiutavaid hapraid oksa. Valla teedespetsialist Mart Araku sõnul oldi valiku ees, kas

puud eemaldada või muuta projekti, viies teeraja puutüvedest 3,5 meetri kaugusele.

Esimese variandi välistas loodusväärtusi hindav spetsialist kiirelt ja pani vallavalitsuses lauale projektimuudatuse, mis tõi kaasa tuhandeid eurosid lisakulutusi.

Arboristi kaasamisega lõigatakse 80 viljapuud nii, et oksad ei häiriks teerajajaid ega hiljem ka jalgrattureid. Lisaks jääb tänu projektimuudatusele kasvama ka kolm võimsat tamme.

Proua Asta Melliste, kes on Karjaküla elanik juba 1969. aastast, mäletab allee istutamise

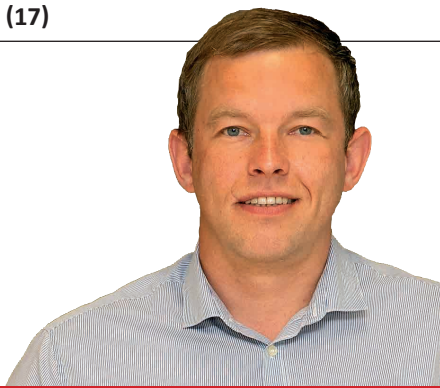
“Vald toetab vabaühenduste õhina-põhiseid, kohalikku elu edendavaid tegevusi, mis rikastavad kultuuri- ja spordielu ning sisustavad vaba aega.

lugu: “Tolleaegne Raku Tõukarusloomakasvatuse sovhoosi osakonnajuhataja Arne Nielsen organiseeris 1977. aastal laupäevaku ja tõi istikud. Käisime kogu künneliikmelise brigaadiga istutamas. Õunapuud läksid väga hästi kasvama, vaid mõni üksik kuivas ära. Viljad on küll hapud ja poolmetsikud, kuid mõned ikka söövad ka neid. Eks nad ikka rohkem ilu pärast.”

Vabaühendused on tublid arendajad

Vald toetab tublide vabaühenduste õhinapõhiseid, kohalikku elu edendavaid tegevusi, mis rikastavad kultuuri- ja spordielu ning sisustavad vaba aega. Küla-, spordi- ja kultuuriseltsid ning muud vabaühendused saavad toetuse saamiseks esitada vallavalitsusele taotlusi kaks korda aastas: 1 novembriks ja 1. maiks. Tänavused mittetulundustegevuse toetused on jagatud. Kes veel kui mitte inimesed kohapeal teavad kogukonna soove kõige paremini. Aktiivgruppide vajadused on erinevad – toetust küsiti sel aastal jaanitulede, koolituste, laste- ja noortelaagrite ning teiste sündmuste korraldamiseks, samuti trükiste väljaandmiseks, rahvariie õmblemiseks ja paljuks muuks. Toetusvoordes on väga teretulnud ka taotlused ühingute mujale esitatud projektide omaosaluse katmiseks.

Kokku esitasid ühinged taotlusi 154 612 euro ulatuses. Paraku kõikide tegevuste jaoks eelarves raha ei jagunud, seepärast said osa taotlejaid toetust osaliselt ning paljud jäid paratamatult toetusest ilma. Mittetulundusühingutele oli selle aasta valla-eelarves toetusteks eraldatud 45 000 eurot. Kahes toetusvoorus kokku jagati välja 44 994 eurot.

JUHTKIRI

Roheline vald puhtama keskkonna nimel

Jaanus Saat, vallavanem

» Maailm kasvava rahvastikuga kasutab ja rikub üha rohkem loodusvarasid. Seepärast peame aina enam pingutama puhtama keskkonna nimel. Iga päev kuuleme, kuidas räägitakse prügi sorteerimisest, taaskasutusest, keskkonnahoiust ja muudest roheteemadest. Mida saame ise selleks ära teha, et keskkond meie ümber oleks puhtam?

Valla kogukonnakomisjonist on välja kasvanud rohelise valla töörühm. Selle eesmärk on töötada välja rohelise valla kontseptsioon, mida vallavalitsus koos kogukondade, ettevõtjate ja teiste huvipooltega hakkab ellu viima. Vallavalitsus soovib oma tegevusega olla eeskujuks ning innustada ja ka tunnustada kohalikke inimesi, kogukondi ning ettevõtteid enda tegevuses tavalisest enam mõtlema keskkonnahoiu ja -kaitse peale. Üheskoos ühise eesmärgi poole liikudes on võimalik panna alus rohelise valla kujunemisele, säilitada meie kodukoha loodus- ja kultuuriväärtusi ning tagada kohalikele elanikele meeldiv elukeskkond. Rohelise valla kujunemises on kõikidel valla elanikel suur roll. Mitte kellegi panus ei ole siin liiga väike. Ka selleaastase keskkonnakuu teema oli igaühe loodushoid. Keskkonnakuu raames anti inimestele praktilisi näpunäiteid, kuidas iga-päevase tegevusega toetada elurikkuse säilimist kodu-aias, -külal või -linnas. Kõlas soovitus niita harvem muru. Seegi teema on tekitanud palju küsimusi, sest linnalises keskkonnas eelistavad elanikud pigem, et iga murulapp on niidetud. Aga võib-olla tõesti ei pea alati nii palju niitma ja umbrohtu tõrjuma?

“
Üheks olulisemaks ülesandeks on tõsta elanike teadlikkust, kuidas sorteerida prügi ja kuhu see viia.

Meil kõigil on võimalus teha kasvõi aeg-ajalt natuke midagi keskkonna heaks: minna poodi riidest kotiga, hakata jäätmeid sorteerima või rajada aianurka kompostihunnik. Iga selline samm viib meid eesmärgile lähemale.

Üheks olulisemaks ülesandeks on tõsta elanike teadlikkust, kuidas sorteerida prügi ja kuhu see viia. Samas on täna ka esimesed vastuolud tekkinud – inimesed on küll valmis prügi sorteerima, aga seda pole kuhugi viia. Kortermajade juures pole sobivaid konteinereid või on need liiga kaugel ja inimestel on ebamugav prügi sinna viia. Lahendus tuleb leida koostöös riigi, taaskasutusorganisatsioonide, jäätmevedajate ja omavalitsusega.

Vallavalitsus ametiasutatusena on puhtama keskkonna nimel esimesed sammud astunud. Näiteks on loobunud ühekordsete nõude kasutamisest ning vallamajas tekkinud prügi sorteeritakse. Samuti oleme loobunud veeautomaatide kasutamisest vallavalitsuses ja allasutuses. Ühistranspordi hankesse plaanitakse sisse nõudluspõhise transpordi võimalust ning kaalutakse rohehangete põhimõtete rakendamist. Samuti on rõõm tõdeda, et mitmed meie valla ettevõtted on juba rohelise liikumisega kaasa läinud ja töötavad igapäevaselt puhtama keskkonna nimel!

TEATED

Rummu alevik saab uue keskkonnasõbraliku katlamaja

» Soojatootja N.R. Energy OÜ ja ehitusettevõtte ICP Solutions OÜ allkirjastasid 7. juunil lepingu uue ja kaasaegse hakkpuidu katlamaja projekteerimiseks ja ehitamiseks Rummu alevikus. Uus täisautomaatne katlamaja vähendab N.R. Energy juhatuse liikme Ahto Tisleri sõnul soojakulusid ja annab võimsuse Rummu aleviku uuele küttetaristule. „Sel aastal renoveerime ligi miljoni euro eest Rummu aleviku küttetaristikud ning uus katlamaja aitab vähendada koormust nii elanike rahakotile kui keskkonna jaoks.“

Lääne-Harju vallavanem Jaanus Saat kinnitab, et 2019. a on toonud Rummu elanike jaoks kaasa palju silmaga veel nähtamatuid, ent olulisi muutusi. „Katlamajas hakatakse kasutama fossiilse kütteõli asemel taastuvat hakkepuitu, mis asula õhukvaliteeti silmas pidades on väga positiivne. Samuti vahetatakse välja kogu soojataristik, sealhulgas elukeskkonna väljanägemist rikkuvad maapealsed torustikud. Tulemuseks on säästlikum küttesüsteem ja kaunim Rummu,“ sõnas Saat.

Rummu uue katlamaja maksumus on ligi 1,5 miljonit eurot, millest osa tasub sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus. Katlamaja valmib 2020. aasta aprilliks.

FOTO: MARIE SUHAROV

Volikogu istungitele eelneb töö päeva-korrapunktidega komisjonides. Põhjalikud arutelud on volikogu üksmeelsuse otsuste eeldus.

Klooga koolimaja võõrustas juuni alguses vallavolikogu

ajaleht@laaneharju.ee

Põhimääruse muudatus

Volikogu kinnitas teisel lugemisel Lääne-Harju valla põhimääruse muudatuse püsisastutusega väikesaare üldkogude ja saarevannema valimise ning üldkoosolekute läbiviimise korra kohta. Kinnitati Väike-Pakri saareelanike ettepanek, et Pakri saarte üldkogul saab edaspidi osaleda üksnes saare püsielanik, kes on vähemalt 15-aastane. Soovi korral saavad üldkogul osaleda ka saarte maaomanike rannarootslastest pärijad, kuid nende hääletusõiguse otsustab üldkogul igal koosolekul eraldi.

AS-i Lahevesi põhikirja muudatus

Kinnitati AS-i Lahevesi põhikirja uus, kaasajastatud redaktsioon. Lisaks andis volikogu vallavalitsusele nõusoleku AS-i Lahevesi aktsiakapitali suurendamiseks 824 aktsia võrra, millest 259 aktsiat võõrandatakse Harku vallale. Aktsiakapitali suurendamine on vajalik EL-i Ühtekuuluvusfondist rahastatud Laulasmaa-Türisalu ühisveevärgi ning kanalisatsiooni infrastruktuuri rajamise projekti 15%-omaosaluse tasumiseks. Kuna Türisalu reoveekogumisala asub osaliselt ka Harku valla territooriumil, siis osaleb omafinantseeringuga ka Harku vald suurusjärgus 1,2 miljonit eurot. Pärast aktsiate võõrandamist Harku vallale kuulub Lääne-Harju vallale 96,59% äriühingu aktsiastest. Vallavalitsusel on õigus muuta väljalastavate ja võõrandatavate

aktsiate arvu pärast ehitushinna täpsustamist.

Muudatus vallavalitsuse struktuuris

Lisaks vallavalitsuse koosseisu kuuluvatele Vasalemma, Padise ja Keila piirkonna juhtidele saab piirkonnajuhi ka Paldiski. Ehitus-, planeeringute ja keskkonnanosakonda võetakse juurde üks järelevalvespetsialist. Sotsiaal-osakonna struktuuris loobuti ühest täitmata sotsiaaltöötaja ametikohast ning lisandus üks lastekaitse spetsialisti ja poole koormusega sotsiaaltoetuste menetleja töökoht.

Ametnike palgajuhend

Vallavalitsuse soov tööandjana on maksta oma teenistujatele konkurentsivõimelist tasu, leida ja hoida kvalifitseeritud töötajaskonda ning võimaldada häid töötingimusi. Seni kehtinud palgajuhend võeti vastu poolteist aastat tagasi ning on tekkinud vajadus kehtestada mõnes palgagrupis uued põhipalga määrad. Juhtivametnike palga alammäär jääb endisele tasemele (1500 eurot), kuid ülemmäär tõstetakse 3500 euron. Tippametnike, spetsialistide ja keskastmejuhtide palgavahemikuks on edaspidi 1000-2400 eurot ning keskastme ametnike ja spetsialistide palk jääb vahemikku 1000-2000 eurot.

Toitlustamisteenus

Volikogu kinnitas lisaks kolmetistkümnemele olemasolevale riigi määratud sotsiaalteenusele toitlustamisteenuse, mis võimaldab toimetulekuraskustes inimestele ühe täisväärtusliku toiduportsjoni päevas. Vallavalitsus on halduslepinguga volitanud toitlustamisteenust osutama MTÜ Abivajaja Paldiski piirkonnas ja Karjaküla Sotsiaalkeskus OÜ Keila piirkonnas. Eesmärk on teenust laiendada ka teistesse piirkondadesse (näiteks Ämari, Klooga ja Rummu). Teenust osutab pakkuja vastavalt vallavalitsuse sotsiaal-osakonna otsusele ja nimekirjale. Siiani on keskmiselt ühes kuus toitlustatud 40 abivajavat inimest.

Vallavara võõrandamine

Otsustuskorras võõrandatakse Paldiski Sadamate AS-ile (registrikood 10425338) Paldis-

kis asuv kinnistu Põhjasadam 2 (katastritunnus 58001:002:0323, 17 693 m², 100% tootmismaa), mille vald omandas Eesti Vabariigilt 17.04.2019 hinnaga 91 650 eurot, mis on 65% harilikust väärtusest. Nimetatud maatükk asub 2012. a Paldiski linna poolt kehtestatud detailplaneeringu alal. Maa-ala on kitsa ja ebakorrapärase kujuga ning vajalik detailplaneeringuga määratud eesmärkide elluviimiseks. Planeeringulahenduse kohaselt ei jää Põhjasadama 2 kinnistu iseseisvalt kasutatavaks, vaid sellega laiendatakse sadamat piki ranna-äärt. Volikogu otsustas maatüki võõrandada hinnaga 141 000 eurot.

Seoses Padise Soojus OÜ likvideerimisega otsustas volikogu võõrandada ettevõttele kuulunud kinnistud Padise külas. Avalikul suulisel enampakkumisel võõrandatakse Tiigikurvi kinnistu asukohaga Padise küla, Lääne-Harju vald, Harju maakond (registriosa number 8493250, katastriüksuse tunnus 43101:001:0313, pindala 5267 m², maakasutuse sihtotstarve 100% tootmismaa, kinnistul endine metskonna töökoja hoone) alghinnaga 20 000 eurot ja Tiigiserva kinnistu asukohaga Padise küla, Lääne-Harju vald, Harju maakond (reg. nr 7815602, 56201:001:0994, 10693 m², 100% tootmismaa, kinnistul kaks kuuri) alghinnaga 10 000 eurot.

Ojaniidi eratee osaliselt avalikus kasutus

Tulenevalt Lääne-Harju Valla-volikogu 27.03.2019 otsusest sõlmis Lääne-Harju vallavalitsus 17.04.2019 Langa külas asuva Ojaniidi tee kasutamiseks Tammi kinnistu omanikuga isikliku kasutuse õiguse lepingu. Volikogu otsustas määrata Lääne-Harju vallas Langa külas Tammi kinnistul (registriosa nr 9019702, katastritunnus 56202:001:0565) asuv Ojaniidi tee teelõik 183 m pikkuses ja 5 m laiuses avalikult kasutatavaks erateeks. Koos Ojaniidi tee kasutamisega võtab omavalitsus üle teeomaniku õigused, kohustused ja vastutuse.

Radioaktiivsete jäätmete hoid ohutuks

Lääne-Harju vald soovib kaasa rääkida riigi poolt kavandatava radioaktiivsete jäätmete lõpp-ladustuspäiga planeeringuprot-

sessis. Rahandusministeerium, Keskkonnaministeerium ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on asunud valla-ga arutama võimalikku eriplaneeringut radioaktiivsete jäätmete ohutu lõpp-ladustuspäiga rajamiseks Paldiskis. Paldiski vahelaos hoitakse praegu endise Paldiski tuumaallveelaevade õppekeskuse radioaktiivseid jäätmeid.

Variante planeeringu algatamiseks on kaks – kohaliku omavalitsuse või riigi eriplaneering. Viimase puhul on kohaliku omavalitsuse võimalused kaasa rääkida väiksemad. Igal juhul on Lääne-Harju valla seadusest tulenev kohustus planeeringut menetleda. Valla soov on algusest saadik protsessis aktiivselt osaleda, milleks on parim võimalus kohaliku omavalitsuse eriplaneering. Kas planeeringu algatab riik või omavalitsus, otsustab vabariigi valitsus.

Ettepanek maakonna arengu strateegia tegevuskavas

Harju maakonna arengu strateegia 2035+ üks eesmärgi on pöörata suuremat tähelepanu kogu Põhja-Eesti regiooni turundamisele ühtse turismi sihtpiirkonnana. Lääne-Harju valla arengukavas nähakse elukeskkonna ja avaliku ruumi arendamise ühe suunana ette randade, sh Kloogaranna korraldamist ja varustamist rannainventariga. Volikogu kinnitas ettepaneku lisada Harju maakonna arengu strateegia 2035+ tegevuskavasse Kloogaranna rannala väljaarendamine, mille elluviimine toimiks maakondade arengustrateegiate elluviimise toetusmeetmete kaudu.

Kohalikel elanikel detailplaneeringu kohta eriarvamus

Vastloodud MTÜ Kloogaranna Kultuuripärandi ja Looduskaitse Selts pöördus volikogu poole seoses Kloogaranna külas Joa tee 43 kinnistu ja lähiala detailplaneeringuga. Kohalikud elanikud tunnevad muret planeeritava biopuusti võimaliku mõju pärast Treppoja veeseisundile. Samuti on elanikel eriarvamus liikluslahenduse ja ärimaa sihtotstarbe kohta. Vallavalitsus tegi ettepaneku osapoolte kokkusaamiseks arendajaga.

Põlvkonnad pidutsesid Padisel

Mariann Randmäe,
Padise Rahvamaja

» 1. juunil toimus Padisel iga-aastane Harjumaa põlvkondade laulu- ja tantsupidu. Pidul on peetud üle 20 korra Harjumaa eri paikades. Tänavune pidu kandis pealkirja “Käime koos”. Viimastel aastatel on peole lisandunud Harjumaa koolide algklasside tantsurühmad, mis annavad peole nooruslikku elevust. Sel aastal osales peol ligi 700 esinejat 55 kollektiivist kokku 16 Harjumaa vallast. Kavasse olid tänavu kaasatud Padise piirkonna koorid, tantsurühmad ja pillimängijad, lisaks tegi kaasa Padise juurtega pop-rock ansambel Mahavok.

Põlvkondade peo loovjuhid olid Liina Annus (muusika), Janne Kuuskla (tants), Erika Kaljusaar (sõnaline osa). Peojuhtideks olid Sigrid Evisalu, Katrin Sepp, Anna Maria Ristal ja Sten-Oliver Siniväli. Ürituse korraldas Rahvatantsu- ja Rahvamuusikajuhtide Harjumaa Ühendus.

Tantsuplatsil lustisid nii vanad kui noored.

Põlvkondade peo rongkäigul osalejaid oli nii rohkearvuliselt, et saba lõppu ei paistnud.

“
Sel aastal osales
peol ligi 700 esinejat
55 kollektiivist
kokku 16 Harjumaa
vallast.

Lahepere Kultuuriseltsi kollektiivid suure peo ootel.

Kõpskingadi, luusangadi, keskpõrandale kokku!

Age Leedo, Marge Tell, Ülle Krabo
MTÜ Lahepere Kultuuriseltsi
juhatus

» Millegipärast meenusid just need read, kui mõtlesime nende peale, kes on proovisaali toonud kaasa tahtmise ja entusiasimi tegeleda meie kultuuripärandi

edasikandmisega. Meil on hea meel, et kõik Lahepere Kultuuriseltsi kollektiivid on väga kõrgel tasemel, mida näitas meie kevadine ühine kontsert. Teie panus meie seltsi püsijäämiseks on väga oluline, sest ilma teieta ei oleks Lahepere Kultuuriseltsi. Suur tänu kõiki-

dele juhendajatele: Peep Raun, Piret Arikainen, Raimo Urgard, Karmen Urgard, Age Leedo! Kõige olulisemad olete just teie, naisrühma ja segarühma tantsijad, lauljad ning rahvamuusikud! Tänuvõrdus teile panustatud töö ja aja eest! Need emotsioonid mida te ise saate, on

võrdsed emotsioonidega, mida teistele pakute. Soovime tantsijatele kerget tantsujalga, lauljatele aga okas kurku ja rahvamuusikutele näpud villi. Suurel peol kohtume kolme meie toreda kollektiiviga. Suur tänu toreda möödunud hooaja eest ning kohtume proovisaalides taas sügisel!

Pidu hakkab, pidu hakkab!

ajaleht@laaneharju.ee

» 4.–7. juulini toimuv juubeliaasta laulu- ja tantsupidu kannab nime „Minu arm“. Eesti laulupidu on sündinud armastusest meie maa ja keele vastu. Selle armastuse läbi sai maarahvast eesti rahvas ja maast sai Eesti riik. See armastus toob 27. korda lauljad taas laulukaare alla ja 20. korda tantsijad Kalevi staadionile.

Kui 150 aastat tagasi esimesed lauljad laululavale astusid, oli neid kordades vähem kui algaval peol osalejaid. Lääne-Harju vallast on suurele peole minemas 265 lauljat-tantsijat kümnest kollektiivist. Ettelaulmiste ja -tantsimiste kadalipust murdsid läbi: Lahepere Kultuuriseltsi segarahvatantsurühm Lahepere lained, rahvamuusikaansambel Möllav meri ja naistekoor Laulvad liivad, Laulasmaa Kooli mudilaskoor ja poistekoor, 3. klassi rahvatantsurühm ja 2. klassi rahvatantsurühm, Vasalemma Põhikooli mudilaskoor, Padise segakoor ning Paldiski segakoor.

Täname kõiki tublisid taidlejaid ning koori- ja rahvatantsujuhte, kes alates möödunud sügisest tantsu- ja laulupeoks harjutasid. Laulu- ja tantsupeolisi juhendasid: Raimo Urgard, Peep Raun, Aveli Vellerind, Aala Kraaner, Helen Hiie, Piret Arikainen, Liina Annus, Silje Ojastu ja Oliver Povel Puusepp. Kuna kõik soovijad esinema ei mahtunud, siis peavad ligi pooled pürgijatest proovima järgmistele pidudele uuesti.

Laulu- ja tantsupeo rongkäik toimub 6. juulil kell 13–18. Tulge omadele lehitama!

Peale rahvamuusikaalase uurimistöö on Pille (paremalt teine) edukas ka pilliõpetajana.

Palju õnne, Pille Karras!

» Mai lõpus toimunud pärimuspeo Baltica avakontserdil välja antud kolm pärimuskultuuri preemiat pälvisid Mooste rahvamuusikakooli looja Krista Sildoja, rahvamuusik Margus Põldsepp ning rahvakandemängijad ja -uurijad Pille Karras ja Tuule Kann.

Pille Karras ja Tuule Kann pälvisid Kristjan Toropi kogumisstipendiumi koos tööühmaga projekti “Rahvakannelde kaardistamine” käigus talletatud rohke hinnalise ainese – heli- ja videosalvestuste ning fotode – üleandmise eest Eesti rahvaluule arhiivile. Kristjan Toropi kogumisstipendium on algatatud 1994. aastal eesmärgiga toetada tantsuloomingut ja rahvatantsuga seotud rahvaluuleainestiku kogumist. Preemiat rahastab Eesti Rahvuskultuuri Fond.

Kogukonnakomisjoni ruupor

Andrus Saliste, komisjoni esimees

» Nagu varasemas lehenumbris kajastatud, siis käesolevast aastast tegutseb kogukonnakomisjon vallavalitsuse juures ametliku komisjonina. Käesolevast lehenumbri alates saame anda ülevaateid meie tegemistest. Komisjoni tööd kajastavate protokollidega on võimalik tutvuda ka valla kodulehel ning alati võib nõobist kinni võtta ka oma piirkonna esindajal.

Olles ise aktiivne, saame ka oma piirkonda paremaks kujundada. Aastast hakkab pool läbi saama ja paslik on teha väike tagasisaade seni tehtule. Komisjon on jätkuvalt aktiivne ja laiapõhjaline nii oma teadmiste, kogemuste kui ka geograafia poolest. Esindatud on valla iga piirkond. Jätkuv on ka kooskõimiste

“
Selle aasta töö-
võitudeks saame

lugeda kolme eeskirja
parandusettepanekut.

traditsioon, kus proovime leida koha valla erinevate piirkondade külates, mai-kuus kogunesime Kloogal ja juunis Ristna sadamas.

Selle aasta töövõitudeks saame lugeda kolme määruse/eeskirja parandusettepanekuid, millest suurem osa läks ka käiku. Vallavalitsuse tagasiside on ka positiivne ning kom-

misjoni panust hindav. Lisaks oleme algatanud mitu tööühma, kus eesmärgiks võetud jäätmemajanduse oluline täiustamine meie vallas, arengukava tööühmades panustamine, abivajajate abistamise tööühma loomine ning komisjoni töökorra täiustamine. Samuti osaleme vallaga koos nii koolitustel kui ka argiste toimingute parandamisel. Olgu selleks kirjadele vastamine, piirkonnapõhised lahendused või kompetentsi kaasamine.

Kogukonnakomisjon on hea tööriist, et kogukonna mure jõuaks õigel kujul valda, koos välja pakutud lahendustega. Meeskonnas on jõudu! Sestap kutsume üles ka piirkonnapõhiste, külade, alevike arengukavadesse panustama, sest see kokkulepet kajastav dokument on aluseks nii valla arengu- ja tegevuskavadele kui ka erinevate projektifondide rahastustootluste puhul.

Keila Segakoori la&Do ning Padise Segakoori ühendkoosseis kontserdi järel Mývatni kiriku ees.

Dirigendivahetusest ühes- laulmise ja kultuurivahetuseeni

Keila Segakoori la&Do ning Padise Segakoori lauljate muljed ja meenutused koondanud Lya Männiste.

» Maikuu teises pooles toimus Keila Segakoori la&Do ning Padise Segakoori kontsert- ja kultuurireis Islandile.

Kõik sai alguse sellest, et Keila koori dirigent Ilona Laido kutsuti Islandile muusikaõpetajaks. Et koorilauljad ilma dirigendita ei jääks, nõustus nad oma käe alla võtma Padise Segakoori dirigent Liina Annus. Koostöös arenes mõte teha laulupeo eel ühisproove ja ühendatud koosseisuga sõita Islandile Eesti koorilaulukultuuri tutvustama.

Reisikava oli väga tihe – proovid, kontserdid, Islandil töötavate Ilona Laido ja Jaan Alaveri eestvedamisel kultuuri- ja loodusimede peatused, vaalavaatlus ja nautlemised lahtistes kuumaveebasseinides ning muidugi koosviibimised Húsavíki kirikukoori külalislahkete lauljatega.

Islandlased on muusikalembesed, kooris laulmine on populaarne kooskäämise viis ning eestlastest muusikaõpetajad on väga hinnatud, kuna nad on töökad ja mitmekülgsed: õpetavad lastele pillimängu, laulmist, juhatavad kore. Kuuldavasti on juba pea veerand Islandi muusikaõpetajatest pärit Eestist!

Kontsertidel esitasime laulupeoks õpitud laule ning koos Húsavíki kirikukooriga ka paar laulu islandi keeles. Üllatusime, kui Húsavíki kontserdil esitatud “Ta lendab mesipuu poole” ja “Laul Põhjamaast” läksid seistes aplodeerivale publikule kordamisele.

Kus laulurahvas koos, seal ikka muusikat ja laulu jagub. Lauluviisid tulid huultele ka teele jäänud kirikutes, sooja veege välisbasseinides ja vaalavaatluslaeva pardal. Küllastasime ja

Kontsert vaaladele vaatluslaeva pardal – ka vaalad said oma (laulu)jao kätte!

andsime kontserdi ka koolis, kus Ilona töötab.

Nädalane reis Islandile tundub tagantjärele imena: igas hetkes oli midagi imetlus- või imestusväärset. Paraku reisi algus sellisena ei tundunud – Island tervitas meid nutuse ilmaga: „Lennukist väljudes ja bussiga Reykjavíki poole sõites

mõtlesin, et see maa ei hakka mulle kunagi meeldima – paljas, lage, maapind nagu üleküpsenud leivakoorik või tagurpidi pööratud asfalt ja ei ühtegi normaalset puud ega metsa, ainult tohutu avarus.... Ja siis pooleteise päevaga imbus see avarus niimoodi naha vahele, et ahistust tundsin hoopiski koju jõudes“.

Island tõepoolest avab end aeglaselt, kiht-kihilt ja üha üllatades: lõputute laavaväljade vahel karstialad, mäed, kosed, liustikud, mulksuvad ja purskavad kuumaveeallikad, lambakarjad, hobused ja vaalad või maikuu öitsema hakanud lupiinid, mis oma rohkuses värvivad kõik mäejalamid siniseks.... Just nagu Ilona kogu reisi vältel ikka tavatset üelda: „Island – kui ilus!“

Puid on Islandil tõesti vähe ja needki on madalad. Naljatakse ütlevad kohalikud, et kui juhtud metsas ära eksima, siis tuleb lihtsalt püsti tõusta ja näed kohe, kus oled.

Lummavaid ja kummitamajäävaid hetki talletus reisilt teisigi: Jaani orelimängu saatel ja Ilona juhatusel spontaansed lauluhetked küllastatud kirikutes või viimane öine üheslaulmine, mis ei tahtnud lõppeda ka kohvrite pakkimiseks.

Meid võõrustanud koorilauljad said meie kontsertreisist sedavõrd innustust, et üheskoos laulmiseks ootame järgmisel aastal Eestisse vastukülaskäigule juba isegi kaht Islandi laulukoori.

Island tõepoolest avab end aeglaselt, kiht-kihilt ja üha üllatades: lõputute laavaväljade vahel karstialad, mäed, kosed, liustikud...

Projektides osalemine pakub elutarkusi ja koolitööle lõbusat vaheldust.

Noortekohtumiste projekt „Minu karjäär algab täna“

Niina Peerna
Laulasmaa kooli õpetaja

» Laulasmaa kooli ja Narva Keslinna Gümnaasiumi vahelises nelja-aastases projektis osalevad 12–18-aastased õpilased. Sihtasutuse Archimedes toetatava projekti eesmärk on õpilaste mitteformaalne õpetamine, võõrkeelte praktika, kultuuridevaheline suhtlemine ja üksteise tundmaõppimine.

Järjekordne koolide kohtumine toimus Rakveres 2.–7. juunini. Kohtumise teemaks oli “Minu karjäär algab täna”. Osalesid Laulasmaa ja Klooga kooli 5.–6. klasside õpilased koos allakirjutanud õpetajaga ning Narva kooli 6. klassi õpilased oma õpetajaga. Korraldati individuaal-, paaris- ja grupitööd. Projekti esimesel päeval õpilased arutasid ühiselt projekti käitumisreegleid. See oli omamoodi keelekohvik – vene lapsed kirjutasid vene keeles ja eesti lapsed eesti keeles, vahetasid seejärel kirjutatud, tõlkisid ja lugesid ette pakutud reeglid: „Aktiivselt osaleda üritustel”, „Ära jää hiljaks” jmt. Kodus olid meeskonnad ette valmistanud viktoriini Narva ja Laulasmaa kohta. Paljud huvitavad tutvumängud aitasid osalejatel üksteist paremini tundma õppida.

Tutvuti ka ilusa Rakvere linnaga. Õpilased liikusid segavõistkondades mööda linna ja pildistasid 15 huvitavat objekti ja oma meeskonda. Viieteistkümnest objektist valiti välja viis, mille kohta otsiti internetist infot. Fotod postitati Facebooki ning ülesande lõpus esitles iga meeskond oma tööd nii vene kui ka eesti keeles.

Õpilaste ettekannete põhjal koostasid õpetajad Rakvere kohta viktoriini.

Iga päev algas hommikuvõimlemisega, mida õpilased ise korraldasid. Õpilased töötasid aktiivselt projektiteemalistes keelekohvikutes ja tegelesid kunstiga. Meeskonnad joonistasid planeedi Mars, rääkisid, kuidas inimesed seal elaks ja töötaks, kuidas puhkaks ja õpiks. Igaüks kirjeldas oma elu, leiutas oma elukutse, tööriietuse, kujutas seda kõike joonistusel. Vene õpilased rääkisid eesti keeles ning eesti lapsed vene keeles. Olles eelnevalt Rakvere linnaga tutvunud, anti meeskondadele projektiteemalistes ülesanded, näiteks „Leidke ja pildistage koht, kus linnas töötab õpetaja“. Suure huviga tegid õpilased meeskonnatööd, aidates üksteist keeltes. Hea vene ja eesti keele praktika oli pantomiimi „Arva elukute“ ülesanne, mis toimus paarides. Õpilased valisid ise partneri teisest koolist ning pidid koos arutama ja kokkuleppele jõudma.

Huvi meeskonnas töötamise vastu kasvas tänu võistlusele: kõik võistkonna kogutud punktid liideti kokku, et projekti lõpus valida võitja. Mitmesugustele ülesannetele järgnesid ekskursiooniprogrammid: käisime Politseimuseumis, kuulasime giidi huvitavat lugu Rakvere kindluses ja õppisime vibulaskmist. Toimusid spordivõistlused, noored nautisid tantsuõhtuid. Projekti tegevused ja tagasiside on üleval Facebooki grupis „Minu karjäär algab täna! Noortekohtumiste projekt.“

Õpilaste sõnul soovivad nad ka järgmisel aastal projektis osaleda, sest oli meeldiv ja kasulik suhelda teise kooli õpilastega teises keeles, õppida uusi sõnu ja meeskonnatööd.

Selgusid parimad kooliujujad

» Meie valla koolid osalesid põhikooliklassidele mõeldud kampaanias “Parima ujumisoskusega klass”, mille eesmärgiks oli motiveerida õpilasi ujuma õppima, teadvustada ujumisoskuse vajalikkust ja selgitada, mida tähendab ujumisoskus. Kampaanias osalemiseks tuli klassi õpilastega ujuma minna ja kontrollida, kui paljud lapsed suutsid sooritada ujumisoskuse kompleksharjutuse. Ujumisoskuse kompleksharjutus kõlab järgnevalt: hüppa sügavasse vette, uju 100 m rinnuli asendis, sukeldu, too käega põhjast ese, püsi paigal puhates ja asendeid vahetades kolm minutit, uju seejärel 100 m selili asendis ja välju veest. Kampaanias osales kokku 1783 õpilast 43 koolist üle Eesti. Auhinnatud klasside sekka pääsesid ka Paldiski Vene Põhikool ja Laulasmaa Kool. Tore, et lapsed said enne suve oma ujumisoskusi lihvida!

Õppimine on koolis laste peamine töö, aga olulised on ka hobid ja huvid

Koolilõpetajatel on eksamid ukse taga ja ees ootamas uus algus. Kokku lõpetas valla põhikoolides 83 õpilast ja Paldiski gümnaasiumis saab lõpudiplomi 22 noort. Meil on väga palju tublisid koolilõpetajaid. Lehetoimetuse koondas mõned nopped siit- ja sealtpoolt üle valla.

FOTO: CELIN LANNUSALU

Ratsutamine on Theresa elu juurde kuulunud niikaua kui ta mäletab. 2017. aastal osales Eesti meistrivõistlusel.

Aktiivne koolilõpetaja: ööpäev võiks kesta 36 tundi

» Vasalemma Põhikooli tänava lõpetanud 13 õpilase hulgas oli ka kooli õpilasesinduse president Theresa Radhaa Ohtu külast. Järgmisest sügisest alustab ta õpinguid Jakob Westholmi Gümnaasiumis Tallinnas.

Omapärane lauluhääl tõi tunnustuse

Mais toimunud konkursil Harjumaa Laululaps sai Theresa 13–15-aastaste seas imetlusväärse esitluse eest teise koha.

„Olen oma häält arendanud mitme õpetaja käe all. Kuni 9-aastaseks laulsin Kaie Külasela laulustuudios Bel Canto. See on väga tore koht lauluhääle arendamiseks. Lehola koolis oli minu muusikaõpetaja Tiina Savisaar. Et oma häält paremini mõista, olen õppinud veel hääle- ja leelotale Looles ja Talviku juures,“ meenutab noor laulja.

Vasalemma kooli muusikaõpetaja Helen Hiie kiidab noort talenti: „Olen 22 aastat olnud muusikaõpetaja ja tean kui suur kadalipp on Harjumaa laululapse

FOTO: MARJE SUHAROV

Theresa Radhaa omapärane laulutäht on kõlanud Vasalemma kooli kaunis saalis neli aastat.

konkursile jõudmine, seda enam väikesest maakoolist. Harjumaal läbilõõmiseks peab olema väga tugev ja omanäoline laulja.“

Mitmekülgse tüdrukus on peidus ka pianisti anne. Sellel aastal lõpetab ta Nõmme Muusikakooli klaveri erialal. „Kee- gi pole mind kunagi sundinud

klaverit õppima, olen ikka ise tahtnud. Muusikakooliga olen osalenud klaverikonkursidel isegi Rootsis ja Lätis ning tulnud auhinnalistele kohtadele. Muusikainstrumentidest tahaks veel tšellot õppida,“ kirjeldab Theresa oma sidet muusikaga.

Hobused ja ratsutamine on elustiil

Ratsasport on Theresa kirglik hobi, mille juurde jõudis ta juba varajases eas, sest tädi Dina Elermann on Eestis tuntud ratsasportlane. Tõsisemalt asus ta ratsutamisega tegelema kuus aastat tagasi Tondi ratsaspordiklubis, kus alustas ponidega. 2017. a tuli ta oma tädi hobustega ratsutades lasteklassi koolisõidu sisemeistriks ja Eesti meistrivõistlustel hõbedale. Nüüd on tal kodu enda hobune Carlos, kellega koos areneda. „Hobused on minu alati kuulunud, selline on minule omane elustiil!“ rõõmustab Theresa.

„Kui hobustega tahan jätkata, siis pean valima sellise elukutse,

et oleks kindel sissetulek ja töö. Olen realistlik, sest tean, mis maksab ratsutamisega tegelemine. Eriala valikud pole veel selged, aga mind köidab meditsiin ja õigusteadus. Praegu mõtlen nii, et laulmine ja klaver jäävad mulle kõrvalisteks hobideks,“ arutleb tüdruk tulevikusuundade üle ja ohkab, „küll oleks hea, kui päevas oleks 36 tundi!“

Vasalemma ilus ja sõbralik kool

„Olen koolist saanud väga toredate sõbrad ja ühtekuuluvustunde. Kui kellelgi on mure, siis kõik toetavad üksteist. Meie klassijuhataja Irja Idarand on lihtsalt parim! Siin koolis igav ei hakka,“ on tüdruk õnnelik.

Muusikaõpetaja sõnul elab kogu klass Theresa õnnestumistele alati kaasa: „Tihti on nii, et mõned klassiõed on tema hingelisest laulust pisarateni puudutatud.“ Värske koolilõpetaja lubab tulevikus vilistlaste kokkutulekul jälle oma klassikaaslaste ees laulda.

FOTO: ERAKOGU

Mitmevõistluse tugevaim ala on Keity-Liina Kallasel kõrgushüpe.

Viimane koolikell kõlas Risti põhikooli seitsmele lõpetajale

» Keity-Liina Kallas ainsa tüdrukuna klassis on tubli sporditüdruk, kes sõidab igapäevaselt kooli Nõvalt. Tubli mitmevõistleja ja kergejõustiklane saavutas 2017. aastal oma vanuseklassis Eesti meistrivõistlustel kõrgushüppes tulemusega 1,59 m kolmanda koha. Spordivõistlusel Kümme olümpiastarti on ta olnud samuti mitmel aastal edukas. Viimasel ajal on Keity olnud hädas vigastusega, kuid on kindel, et ta sporti ei jäta, sügisel on soov minna Audentese spordikooli. Risti koolis valisid õpetajad ta eelmisel aastal spordisaavutuste eest Aasta tüdrukuks. Risti koolist jääb Keity sooja südamega mäletama spordipäevi ja klassikaaslasti.

Klassi priimus, viieline Rauno Roos hiilgab lisaks õpitulemustele fotograafihuviga. Eriti meeldib talle pildistada mereäärset loodust ja maastikke. „Alustasin telefoni pildistamisega, kõigepealt olid putukad ja lilled. Huvi aina suurenes ning otsin päris korraliku kaamera. Nüüd pildistan öösel tähti ja virmalisi. Aasta 2019 loodusfoto konkursile saatsin fotod, millele jäid nii virmalised kui ka kevadlilled,“ räägib 2018. aastal koolis Aasta poisiks valitud noormees. Sügisel suundub Rauno Tallinna Ehituskooli, kus valis puidutöö eriala. Rauno hindab end ümbritsevaid sõbralikke inimesi Harju-Ristil.

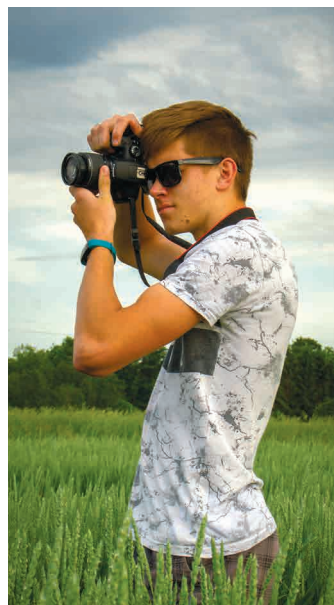

FOTO: ERAKOGU

Rauno Roos jäädvustab pildile kauneid maastikke kodukohas Harju-Ristil.

Paldiski koolitüdruk unistab näitlemisest suurtel lavadel

» Arabella Vallsalu on särav Paldiski Põhikooli lõpetaja. Harju-Risti lähedalt Kõmmas- te külast asus perekond elama Paldiskisse siis, kui Arabella oli kuueaastane.

Arabella on koolis aktiivne esineja kõigil üritustel ja aktustel, näidendites ja muusikasündmustel. Seetõttu tunnustati teda eelmisel aastal kooli õpetajate poolt auväärse tiitliga „Kooli väärtuste kandja“.

Esinemine ei ole Arabella- le võõras, sest alates esimesest klassist on ta osalenud etluskonkursidel. Lisaks on julgust andnud kooli näitering, millega ta ühines juba teises klassis.

Arabella kirjeldab põnevat ja sündmusterohket kooli teatri- elu: „Palju on käidud teatri- festivalidel ja osaletud kooli korraldatud etendustel. Eelmisel talvel mängisin Doktorit Aman- dus Adamsoni muuseumi laste-

FOTO: INGA JÜRROVA

Arabella Vallsalule meeldib näitlemine ja laulmine koos laulmas Kevadpeol Paldiski Põhikoolis.

lavastuses „Talvema – päkapikk Õnneseene imerohi“.

Näiteringi juhendaja Erika Kaljusaar kirjeldab Arabella- t kui erakordselt tublit ja mitmete annetega tüdrukut. Kahel korral on Arabella olnud esimene Harjumaal konkursil „Koidulauliku valgel“ ja esindanud Harjumaad vabariiklikul konkursil Pärnus.

Kuidas käib rollide õppimine, sellest räägib tüdruk sedasi: „Tekst jääb meelde rohkem siis, kui roll, mida mängid, on sinu moodi ehk loeb see, kui hinge- lähedane on mängitav karakter. Lihtsam on siis, kui tunnetad seoseid endaga ja kasutad selliseid sõnu ja lauseid ka igapä- vaselt. Tavaliselt jääb tekst pähe paremini jupikaupa õppides ja hiljem tervikut kokku pannes. Hea on, et rolli tehes saan ka mina sõna sekka öelda, sest lõpuks on karakter mängitud ikka- gi minule omaselt.“

Arabella oskab unistada. Üks samm unistuste täitumise poole on sügisest algavad õpin- gud Tallinna Hariduskollegiumi teatriklassis. Kas õnnestub pärast gümnaasiumi lõpetamist sisse saada Viljandi Kultuuriakade- miasse, Eesti Muusika- ja Teat- riakadeemia lavakunstikooli või suunduda õppima hoopis mõnes- se välismaa näitekooli, on täna veel vara öelda, aga siht on selge.

„Lisaks teatritegemisele meeldib mulle ka laulmine. Lõ- petasin 7. klassi klaveri eriala, nüüd mängin vahel oma lõbuks. Olen võtnud osa ka Harjumaal Laululapse konkursist ja tulnud seal headele kohtadele, räägib ta muusikahuvist. „Mulle meeldib väga, kui laulmine ja näitlemine on laval koos. Olen seda õp- pinud kaks aastat Hanna-Liina Vösa muusikakoolis, kus on täit- sa minu inimesed,“ selgitab noor talent.

Juuni keskel astus Arabella koos koolikaaslastega üles Vaba- laval, kus koolilõpumuusikalina etendus Jaagup Kreemi ja Tiit Kikase muusikal „Üksed“. Arabella osales küll massistseenis, kuid kiidab ägedat projekti kui head kogemust.

Ainus õppeaine, mis Arabella- le koolis raskust valmistab, on joonestamine: „Olen kohutavalt koba, see on asi, mida ma üld- se ei oska. Üks klassiõde ütles ükskord, et tema tõmbab vaba käega sirgema joone kui mina joonlauaga,“ naerab ta enda os- kuste üle.

Paldiski kooli jääb Arabella mäletama kui lõbusat ja toetavat kooli. „Sõpradega saab edaspidi suhelda nutivahendi abiga, aga puudust hakkab tundma kindlas- ti just koolikeskkonnast. Samuti Pakri poolsaare ilusast pankran- nikust ja tervisejooksust Majaka teel,“ tunnistab Arabella.

Randade külastuskorraldus ja hooldus kodus ja vöörsil

Mereäärsetel rahvastel on ühine õnn nautida puhkust mere ääres, kuid ka ühine mure seoses randade kasutuse ja korrashoiuga.

projektis osalejate arvamused
koondanud Marje Suharov

» Lääne-Harju vald osaleb rahvusvahelises rannikualade koostööprojektis *Coastal and Dune Management*. PRIA Leader-projekti kutsus ellu endine Keila vald ning tegevusi koordineerib Lääne-Harju Koostöökogu. Peale eestipoolsete turismiettevõtjatele ja Harku valla osalevad Läti, Soome ja Põhja-Iirimaa Leader-tegevusgruppide esindajad.

Projekti tegevusena märgistati eelmisel aastal koos vabatahtlikega Leedu–Läti piirist alguse saava rannikuala matkaraja Lääne-Harju ja Harku valla lõik. Järgmiseks hooajaks paigaldatakse rada tutvustav infotahvliid ja suunaviidad. Valminud on rannikuala matkarada tutvustav video, äsja nägid trükiväljast rannikuala turismikaardid eesti, vene ja inglise keeles.

Liigne kasutuskorraldus

Rannapuhkus on puhkuse populaarsemaid vorme. Randade ülekasutuse tagajärgedega pistavad rinda rannahoolduse eest vastutajad nii meie piirkonnas kui ka mujal Läänemere-äärsetes riikides ja kaugemalgi. Eelmise aasta aprillikuus külastati projekti raames Soome, sügisel Läti ja Põhja-Iirimaa avalikke rannaalasid, et õppida naabrite ning iirlaste kogemustest.

Isemoodi kombad

Üks peamisi probleeme, mis seob kõiki külastatud avalikke randu, on liivaluidete erosioon, kuna inimesed on luiteid liiga intensiivselt kasutanud või nendel sõidukitega sõitnud. Põhja-Iirimaaal Põhjamere-äärsetes Causeway Coast ja Glens piirkonnas on inimkasutuses rannaala kordades laiem, ulatudes mõõna ajal paarisaja meetrini. Võib tunduda uskumatu, et iirlastel on tava sõita autodega otse rannaliivale. See on võimalik

FOTO: EDE TEINBAS

Paralleelele saab Põhja-Iirimaaalt tõmmata Paldiski ja pankrannikuga. Nii nagu Pakri vana tuletorn seisab panga serval loodusjõudude meelevaldas, nii kujundab erosioon pankranniku serval ka Mussendeni templi saatust.

seetõttu, et merepõhi on tänu tõesule-mõõnale kõva liivane ala.

Tasapisi proovitakse hakata seal traditsioone muutma. Näiteks rajab kohalik omavalitsus postaeđu, et eraldada autodega külastatav rannaala tavapäevitajatest. Suuremaid parklaid ei ole randadesse rajatud. Rannaliivale autodega ligipääsu tagamine nõuab samuti raha ja vahendeid. Sageli ei olegi juurdepääsuteid mõttekas teha, sest meri kujundab ja kasvatab liivaluidet just täpselt nii, nagu soovib. Viimasel ajal on siiski alustatud rannaparklate planeerimise ja rajamisega.

Causeway piirkonnas on rannahoones ka invavahendite laenutuspunktid. Näiteks saab laenutada tooliga surfilaua, pontoonidega ratastooli ja isegi kokkurullitava tee, mis võimaldab ratastooliga üle liiva sõita. Sellised vahendid, mis võimaldavad puuetega inimestel rannamõnusi nautida, on Eestis veel harulduseks.

Kadestamist väärt investeeringud Lätis

Lõunanaabrite juures Lätis külastati *Partnerība Laukiem un Jurai* Leader-tegevusgrupi piirkonda. Lisaks luidete kaitsmiseks tehtavatele töödele vaadati randa rajatud taristut – laudteed, mänguväljakud, käimlad, riietuskabiinid, pargiinventar. Lätis tehtud avaliku ruumi investeeringud olid muljetavaldavad ja piirkond kaunilt korrastatud.

Mida õppida soomlastelt?

Soome näitel on õppimiskoht Pori linna lähedal asuva Yyteri ranna aktiivse kasutamise tagajärjel tekkinud kahjustused. Rand oli väga aktiivses kasutuses kuni aastani 2011; sealt edasi on rannaala kasutamist püütud reguleerida. Näiteks ei lubata rannas enam korraldada massiüritusi juhul, kui see kahjustab loodust. Taastamistöodel on lahenduseks erosioonitõkete rajamine ja taimede istutamine lii-

FOTO: MARJE SUHAROV

liivaluidete kaitseks ja luidetel liikumise takistamiseks ehitatakse postidest ja köitest tõkked ning laudradu.

FOTO: ILZE TURKA

Kadestusväärse kergusega puhastas Lätis rannahooldusmasin rannaliiva adrust ja prahist.

FOTO: ÜLARI JÕESAAR

Yyteri rannik Soomes on populaarne linnuvaatlusala, kuhu on rajatud ka vastav taristu.

valuidetel. Yyteri rannas toimub pidev rannaluidete jälgimine: igal aastal mõõdistatakse ning iga kolme aasta tagant hinnatakse luidetel kasvavat taimestikku. Rannikuala kuulub Pori linnale ning see on alates 1990. a Natura 2000 ala. Moodustatud on looduskaitseala ning linna planeeringus on määratud alal liikumiseks mitmeid piiranguid. Rajatud on liikumisrajad kerg- ja raskeliiklusele (ranna hoolduseks vajalikud masinad/seadmed) ning loodusrajad.

Meie rannad loomulikus ilus

Ametlikke supelrandu Lääne-Harjus ei ole, küll aga toovad soojad suveilmad inimesed massidena Kloogaranda, Laulasmaale, Meremõisa ja kaugematesse randadesse Alliklepa ja Keibus. Harjumaa esimene ja siiani ka ainus avalik supelrand avati 2015 aastal naabervallas Vääna-Jõesuu rannas.

Lääne-Harju vallavalitsus tegi ettepaneku lisada Harju maakonna arengustrateegia 2035+ tegevuskavasse Kloogaranna rannaala korrastamise. Kunagine populaarne suvituskoht vajab korrastamist ja elementaarseid rannateenuseid, sh kaasaegset infrastruktuuri (tualetid, prügikastid, laudteed, mänguväljakud, palliplatsid ning supelranna väikevormid nagu kabiinid, prügikastid, grillkohad jms ja veetraktsioonid).

Ranniku matkarada

Leedu–Läti piirist kuni Tallinna sadamani kulgev rahvusvaheline ranniku matkarada pakub kauneid vaateid ja mõnusi võimalusi kõmpimiseks. Kuid siingi on vaja pikaajalist plaani, et rajada matkajate ootustele vastavad rajatised ning samas säästa nii mere- kui ka rannikuala. Kokkuvõtvalt tõdeb projekti-meeskond, et meri, inimesed ja rannaliiv on küll kõikjal sarnased, kuid naabrid siin- ja sealpool vett on meist randade külastuskorralduses sammu võrra ees.

SUVINE KULTUURI- JA SPORDIKALENDER

JUUNI

21.06 kl 19.00	iga-aastane Pae jaanituli, Pae kaupluse tagune plats
22.06 kl 20.30	Karavan, Lohusalu sadam
22.06 kl 21.00	Vintse jaanituli, Vintse paadikuur
23.06 kl 20.30	2Quick Start ja Mait Maltis, Lohusalu sadam
25.06 kl 18.00	võrkpallisarja Coolbet Suvevolle 3. etapp, Kloogaranna
29.06 kl 16.00	Tammsaare Teater, Neil Simoni etendus “Sekstett á la carte”, Vintse paadikuur
29.06 kl 16.00	Nikolai koguduse 250. aastapäev, koguduse lipu ja vapi õnnistamine, kohvilaud; EELK Paldiski Nikolai kirik (Mere 12, Paldiski)
29.06 kl 19.30	Regatt ja retropidu, Kallaste talu Kalju-lava
29.06 kl 20.30	Ps Troika, Lohusalu sadam
30.06. kl 13.00	Piip ja Tuut “Loomad”, Kallaste talu Kalju-lava
30.06 kl 17.00	Kellaviietee muusikasalong, Ille Saar (sopran) ja Pille Saar (pianist), Keila-Joa loss

JUULI

02.07 kl 18.00	võrkpallisarja Coolbet Suvevolle 4. etapp, Kloogaranna
05.07 kl 21.00	Revals, Lohusalu sadam
06.07 kl 21.00	Smilers, Lohusalu sadam
09.07 kl 18.00	võrkpallisarja Coolbet Suvevolle 5. etapp, Kloogaranna
09.07 kl 19.30	Estonian Voices, Kallaste talu Kalju-lava
09.07 kl 20.00	Hedvig Hanson, Kõltsu mõis
11.07 kl 19.30	Terminaator, Kallaste talu Kalju-lava
12.07 kl 19.00	Hedvig Hanson, Hatu mõis
13.07 kl 8-18	Eesti õhuväe 100. aastapäeva tähistamine Ämaris lennubaasis
13.07 kl 17.00	Laulasmaaga seotud heliloojate loomingu kontsert, Andres Kaljuste (viul), Sophia Rahman (klaver), Arvo Pärdi Keskus
13.07 kl 21.00	Meie Mees, Lohusalu sadam
14.07	Kalurite päev, Lohusalu sadam
14.07 kl 17.00	Kellaviietee muusikasalong, Keila-Joa loss
16.07 kl 18.00	võrkpallisarja Coolbet Suvevolle 6. etapp, Kloogaranna
16.07 kl 19.30	Horoskoop ja solistid: Voldemar Kuslap, Karl Madis ja Nele-Liis Vaiksoo, Kallaste talu Kalju-lava
16.07 kl 20.00	Vana Baskini Teatri suvelavastus “Metsas ei kuule su karjumist keegi”, Laulasmaa SPA õu
17.07 kl 20.00	Dagö, Kõltsu mõisa aialava
17.07 kl 20.00	Vana Baskini Teatri suvelavastus “Metsas ei kuule su karjumist keegi”, Laulasmaa SPA õu
18.07 kl 19.30	Naised Kõõgis, Kallaste talu Kalju-lava
18.07 kl 20.00	Vana Baskini Teatri suvelavastus “Metsas ei kuule su karjumist keegi”, Laulasmaa SPA õu
19.07 kl 20.00	Vana Baskini Teatri suvelavastus “Metsas ei kuule su karjumist keegi”, Laulasmaa SPA õu
19.07 kl 21.00	Sadamasild, Lohusalu sadam
20.07 kl 9-03	Paldiski 301. sünnipäev “Paldiski kutsub külla!”
20.07 kl 11-15	Paldiski Nikolai kirik avatud kõigile huvilistele
20.07 kl 12-14	seiklusrada Amandus Adamsoni Ateljeemuuseumis Paldiskis
20.07 kl 19.00	Külli Eriksoni orelikontsert, Harju-Madise kirik
20.07 kl 20.00	Vana Baskini Teatri suvelavastus “Metsas ei kuule su karjumist keegi”, “, Laulasmaa SPA õu
20.07 kl 20.30	Laine, Lohusalu sadam
21.07 kl 17.00	Kellaviietee muusikasalong, Keila-Joa loss
21.07 kl 20.00	Vana Baskini Teatri suvelavastus “Metsas ei kuule su karjumist keegi”, Laulasmaa SPA õu
23.07 kl 18.00	võrkpallisarja Coolbet Suvevolle 7. etapp, Kloogaranna
23.07 kl 20.00	vestlusõhtu „Mida mehed tegelikult tahavad?“ (Margus Vaher, Jesper Parve, Eero Sprii), Lohusalu sadam
24.07 kl 19.00	Victor Crone ja Stig Rästa, Kõltsu mõisa aialava
24.07 kl 19.30	Curly Strings ja The April Verch Band, Kallaste talu Kalju-lava

25.07 kl 19.30	Lenna, Kallaste talu Kalju-lava
25.07 kl 20.00	Anna-Liina Võsa ja Koit Toome, Padise mõisapark
26.07 kl 19.00	Henry Laks, Paldiski Nikolai kirik
26.07 kl 20.00	Indrek Taalmaa suve-eri “Onu Heinari lood”, Lohusalu sadam
27.07 kl 20.30	Marko Matvere & VLÜ, Lohusalu sadam
28.07 kl 12.00	Tallinna Keelpillikvartett, Urmas Vulp (viul), Olga Voronova (viul), Toomas Nestor (vioola), Levi-Danel Mägila (tšello), Vasalemma mõis
28.07 kl 14-20	heategevuslik minifestival „Adamsoni aiapidu“, Amandus Adamsoni Ateljeemuuseum Paldiskis
28.07 kl 19.30	Victor Crone ja Stig Rästa, Kallaste talu Kalju-lava
28.07 kl 20.00	Indrek Taalmaa suve-eri “Onu Heinari lood”, Lohusalu sadam
30.07 kl 18.00	võrkpallisarja Coolbet Suvevolle 8. etapp, Kloogaranna
30.07 kl 19.30	Saller Rock’n’Jazz, Kallaste talu Kalju-lava
30.07 kl 20.00	Vana Baskini Teater „Kas hakkame seksima?“, Lohusalu sadam
31.07 kl 20.00	Vana Baskini Teater „Kas hakkame seksima?“, Lohusalu sadam
31.07 kl 20.00	Karl-Erik Taukar Band, Kõltsu mõisa aialava

AUGUST

01.08 kl 19.30	Karl-Erik Taukar Band, Kallaste talu Kalju-lava
02.08 kl 21.00	Jäääär, Lohusalu sadam
02.08 kl 21.00	augusti aiakino, Amandus Adamsoni Ateljeemuuseum Paldiskis
03.08 kl 18.00	Rummu Rock 2019, Rummu karjäär
03.08 kl 20.30	Anne Veski, Lohusalu sadam
06.08 kl 19:30	Kalju Terasmaa 85 - Marianne Leibur, Ott Lepland ja Raivo Tafenu Bänd, Kallaste talu Kalju-lava
07.08 kl 19.00	Indrek Taalmaa suve-eri “Onu Heinari lood”, Kallaste talu Kalju-lava
08.08 kl 19.00	Estonian Voices, Kõltsu mõisa aialava
08.08 kl 19.30	Shanon, Kallaste talu Kalju-lava
09.08 kl 21.00	augusti aiakino, Amandus Adamsoni Ateljeemuuseum Paldiskis
09.08 kl 21.00	Tanel Padar & Bänd, Lohusalu sadam
10.08 kl 20.30	Regatt, Lohusalu sadam
11.08 kl 13.00	Anne Adams ja Aleksei Turovski “Laule ja lugusid loomadest”, Kallaste talu Kalju-lava
11.08 kl 17.00	Kellaviietee muusikasalong, Keila-Joa loss
13.08 kl 19.30	Ott Lepland ja Jaagup Kreem, Kallaste talu Kalju-lava
15.08 kl 19.30	Dagö, Kallaste talu Kalju-lava
16.08 kl 21.00	Ines & Bänd, Lohusalu sadam
16.08 kl 21.00	augusti aiakino, Amandus Adamsoni Ateljeemuuseum Paldiskis
17.08	Marimetsa kapp, Paldiski I rattamaraton
17.08	Ristna kala- ja veinifestival, Ristna sadam
17.08 kl 20.30	Kukerpillid, Lohusalu sadam
22.08 kl 19.30	Smilers, Kallaste talu Kalju-lava
23.08 kl 21.00	augusti aiakino, Amandus Adamsoni Ateljeemuuseum Paldiskis
24.08 kl 20.30	Andrus Kasesalu & Boogie Company, Lohusalu sadam
25.08 kl 17.00	Kellaviietee muusikasalong, Keila-Joa loss
29.08 kl 19.30	Tanel Padar, Kallaste talu Kalju-lava
30.08 kl 18-23	suvelõpufestival “Pärtlipäeva pärlid”, KutiMuti Noortelaager Laulasmaal
31.08 kl 19.00	muinastulede öö - Koit Toome, Don Ulvik trummishow, Kloogaranna
31.08 kl 20.30	muinastulede öö - Hellad Velled ja Traffic, Lohusalu sadam
07.09 kl 19.00	Pärdi Päevad Laulasmaal - My Heart’s In The Highlands, Arvo Pärdi Keskus
09.09 kl 19.00	Pärdi Päevad Laulasmaal - Eller ja Pärt, Arvo Pärdi Keskus

LINNAPÄEV 2019 PALDISKI KUTSUB KÜLLA! LAUPÄEVAL, 20. JUULIL

kl 9–18	laat linnapargis
kl 11–17	Paldiski meistrivõistlused grillimises
kl 14–18	spordivõistlused
kl 18–21	esinevad Paldiski segakoor, rahvatantsurühm Lepalind, Igor Marhai, Konstantin Baimagambetov, Both Arms Broken
kl 21	2 Quick Start
kl 23	SVETA (Venemaa)
00–03	DISKO DJ Mihkel Eller
Päeva jooksul põnevad tegevused Amandus Adamsoni Ateljeemuuseumis, Grilliliidu publikumängud, avatud linna kirikud	

Paekalda Puhkekeskus

Terve suve Rummu järvel veematkad ja -seiklused

Lisainfo: www.paekalda.ee/seikluskeskus/
Registreerimine meiliaadressil seikluskeskus@paekalda.ee, tel. 5807 0700

UNUSTATUD MÕISAD

Vasalemma kool osaleb taas mõisakoolide külastusmängus “Unustatud mõisad”

Mõis on külastajatele avatud 03.07, 27.07, 28.07, 10.08 kell 10.00-18.40

Igal täistunnil giidiga jalutuskäik

Avatud kohvik

Külastustasu perele 5 EUR, täiskasvanule 2 EUR, õpilasele ja pensionäridele 1 EUR

04.07, 09.07, 07.08 ÕHTUNE SÜSTARETH RUMMU JÄRVEL
11.08 SÜSTAMATK ÜMBER LOHUSALU POOLSAARE

Rohkem infot matkade kohta Kulgejate Klubi kodulehelt kulgejateklubi.weebly.com ja FB: Kulgejate Klubi

Amandus Adamsoni Ateljeemuuseumi suvised näitused ja töötoad

02.06-30.06 Tamar Paali ruumiinstallatsioon „Unistus suureks kasvamisest“
04.07.-31.07 Jane Remmi maalinäitus „Mets“
05.08-31.08 Virge Loo näitus „III“
09.08 ja 16.08 live-joonistamine ja heliimprovisatsioon koos Sander Saarmetsaga
24.08 joonistamise töötuba

31. augustil algusega kl 19.00 Kloogarannas

MUINASTULEDE ÖÖ

Esinevad:

KOIT TOOME

Don Ulvik trummishow

Kell 21.00 süüdatakse lõke kohapeal tootab kohvik Kontserdile soovime kaasa võtta piknikutekid

UHTUS ON TASUTA!

Loode-Eesti kohaliku toidu tootjad ühistegevuses

Ede Teinbas
Lääne-Harju Koostöökogu
meetmejuht

» 2018. aasta juunis sõitsid viis Lääne-Harjumaal ettevõtjat (Enda Pärisma, Pakri Saarte Arenduse SA; Liivi Ermas, Nõmmiku Talu Meierei; Kaido Kasemets, Wassalemma Pruulikoda; Urmas Veersalu, Viiskanda OÜ; Eliko Kõiv, Ellamaa Loodusselts) Lääne-Harju Koostöökogu rahvusvahelise koostööprojekti 5*Nature raames ühisele õppereisile Itaaliasse Biella ja Canavese piirkonda. Ettevõtjatele avaldas sügavat muljet Itaalia toidutootjate ühistegevus, mille tulemuseks olid näiteks kohaliku toidu menüüd maapiirkonna restoranides, talupoed piirkonna linnades, aga ka piimatootjate ühistu hallatavad piima-, juustu- ja jogurtiautomaadid.

Kadedus või eeskuju osutus edasiviivaks jõuks ning meie ettevõtjad otsustasid, et Lääne-Harjumaal kohaliku toidu tutvustamiseks tuleb midagi ühiselt ette võtta. Nõudlus selle järele on samuti olemas. Wassalemma Pruulikoja kliendid pärvad sageli, kust saaks veel osta mune, maasikaid vms; Nõmmiku talu meierei pühapäeva pärastlõunased müügipäevad on populaarsed juba aastakümneid

Esimese sammuna otsustati koondada kohaliku toidu tootjate info ühisele voldikkaardile, mida oma klientidele jagada, et ei peaks enam pidevalt selgitama, kust saab mune osta või kust leiab meierei.

ja tarbija tahab üha enam teada, kus ja kuidas tema toit on toodetud.

Esimese sammuna otsustati koondada kohaliku toidu tootjate info ühisele voldikkaardile, mida oma klientidele jagada, et ei peaks enam pidevalt selgitama, kust saab mune osta või kust leiab meierei. Kaardid on nüüdseks LEADER rahastuse

FOTO: LIIVI ERMAS

Naabervallas tegutseva toreda pereettevõtte Nõmmiku Talu Meierei maitsevate piimatoodete ja talulataate kuulsus ulatub üle valla-piiride.

toel valminud ja ootavad tootjate juures külastajatele jaotamist.

Loode-Eesti toidukaardi valmimist tähistati ja edasisi ühistegevusi arutati 15. aprillil Korjuse-Vanapere talus toimunud toidutootjate kohtumisel, kus osalejaid Lääne-Harjumaalt oli ligi paarkümmend.

Esiteks kuulati külla tulnud naabritelt, mida põnevat on teh-

tud Põhja-Eesti ja Läänemaa toiduvõrgustikes. Järgnenud arutusel tõdeti, et teisi piirkonna ettevõtjaid ei nähta niivõrd konkurentide kui koostööpartneritena – üksteise turundamine ning ühised müügikanalid hoopis tõstavad kõigi osapoolte müüki. Klient on tänapäeval mugav ja tahab mitut asja ühest kohast saada. Näiteks on Nõmmiku talu

kutsunud oma müügipäevadele osalema lihameistri Madis Landi ja Korjuse-Vanapere talu. Ühised müügipäevad on osutunud väga edukateks – ei osteta vähem juustu, hoopis külastajaid on rohkem.

Järgmiste tegevustena planeeritakse ühiseid kohaliku toidu menüüsid, mida saaks pakkuda piirkonna kohvikud, restoranid ja catering-ettevõtted. Mõttes on

kohaliku toidu kinkepakid ja ka ühised üritused, näiteks degustatsioonipäevad. Arutati, et piirkonna kauplustes ja sündmustel võiks olla kohaliku toidu letid.

Aga seni, kui neid lette veel poodidest ei leia, vaadake Loode-Eesti toidukaardilt, kus saab kohalikku toitu otse tootjatelt osta või tellida. Valik on rikkalik! Head isu!

Loode-Eesti toidukaardi leiab Lääne-Harju Koostöökogu kodulehelt <https://vomentaga.ee>

5 Vilivalla Karud

Leivad, saiad, sepikud
Karu, Vilivalla küla, Lääne-Harju vald
www.karutalu.com
📍 Vilivalla Karu talu küpsetised
Müük: Sireli tn 20, Rummu alevik, Vasalemma pood (Jaama tee 18), Kasepere pood
Tellimine: 559 3924, triinh@triinh.ee (72 tundi ette)

6 Treppoja Sahver

Käsitööna valmivad võrtsikad kastmed ja särtsakad moosid
www.treppojasahver.ee
📍 Treppoja Sahver
Müük: Rõõmu Kaubamaja Keilas
Suvel lisaks Padise Käsitööpood

7 Kallaste Talu

Koogid, kringlid, küpsetised
Kallaste talu, Padise, Lääne-Harju vald
<https://kallastetalu.ee/e-kohvik/>
📍 Kallaste Talu – Turismitalu & Holiday Resort/ Padise E-Kohvik
Müük: Kallaste Talu (ettetellimisel)
Tellimine: 5551 3012, kallastetalu.ee/e-kohvik/

8 Intsu kodune lepasuitsuliha

Suitsuliha tooted
Suvi 15, Vasalemma, Lääne-Harju vald
📍 Intsu kodune lepasuitsuliha
Müük: Otse Tootjalt Tarbijale (OTT) kaubakohtumistel Kiisal, Tabasalus, Sauel, Keilas ja Haapsalus
Tellimine: 513 9813, Facebook

9 Hatu Mõis

Erikohv, ghee (mahe selitatud või), etteellimisel taimse või vegan menüüga toidukoolitused ning õhtusöögid/lõunasöögid mõisas. Mahetootja
Hatu mõis, Hatu, Lääne-Harju vald
www.hatu.ee 📍 Hatu mõis
Müük: Hatu mõis
Tellimine: 506 7599, mois@hatu.ee

10 Saidafarm

Piimatooted. Mahetootja
Saidafarm, Lehetu küla, Saue vald
www.saidafarm.ee
📍 Saidafarm OÜ
Müük: kohapeal E–R 13.00–17.00, L 14.00–16.00 saidafarm.ee/muugikohad/
Tellimine: E–R 8–17, tel: 505 7441, üldtelefon: 608 9341, tellimine@saidafarm.ee

11 Ecomari

Ecomari maitseelamuslikud kingitused
Laulasmaa, Lääne-Harju vald
<https://ecomari.eu>
📍 Ecomari
Müük: Padise Käsitööpood, Arvo Pärdi Keskus
Tellimine: mari@ecomari.eu, 516 9174

12 Tulitakutaadi külmsuitsulõhe

Külmsuitsulõhe
Tulitaku, Käesalu küla, Lääne-Harju vald
📍 Tulitaku Taadi Külmsuitsulõhe

13 Polli Mõis OÜ

Mesi, mesindussaadused, meetooted (s.h. meekali, meesegud, taruvaigutooted)
Jaama tee 16/Vana-Apteegi, Vasalemma, Lääne-Harju vald
📍 Polli mõis/Pollenhof
Müük: Jaama tee 16/Vana-Apteegi, Vasalemma ja Tervise tn 39, Keila
Tellimine: 81001000, 515 1875, taruvabrik.ee/pood/

14 Mõnuste Juustukoda

Käsitööjuust
Linnumetsa talu, Mõnuste küla, Saue vald
www.juustukoda.ee
📍 Mõnuste Juustukoda
Müük: juustukoda.ee
Tellimine: esmaspäeviti kuni kell 23.59 Kättetoimetamine K–N, piirkond: Tallinn, Saue vald, Keila, Saku, Kohila

15 Merenuka Mesi OÜ

Mesi, meesaadused. Mahetootja
Merenuka 2, Merenuka küla, Lääne-Harju vald
Müük: Otse Tootjalt Tarbijale (OTT) kaubakohtumistel Kiisal, Tabasalus, Sauel ja Keilas
Tellimine: 505 2436
Tellimustele alates 3 kg Keilas ja Sauel kättetoimetamine

16 Mesinik Tiit Tomp

Mesi, meesaadused
Müük: Sõbra tuba, Harju-Risti vana koolimaja, Harju-Risti, Lääne-Harju vald, N 11–14, L 11–16
Tellimine: 5557 8202

17 Vorstipood

Käsitööna valminud vorstid
Tammesalu tänav, Saue linn
<https://vorstipood.ee>
Müük: Nõmme turul poes Vorstiabi. Avatud samadel aegadel kui Nõmme turu

18 Käsitöö õunasieder (OÜ Tõrutaru)

Käsitööna valminud õunasieder
Kohapeal võimalik tutvuda toote valmistamisega Tõru talu, Tõmmiku küla, Lääne-Harju vald
Müük ja tellimine: toodet ja tootmisprotsessiga tutvumist on võimalik ette tellida tel: 5331 5929, 507 6119 või talusieder@gmail.com

1 Wassalemma Pruulikoda

Käsitööjoogid (õlu, siider, kali, mõdu, alkoholivabad joogid)
Loigu, Lemmaru küla, Lääne-Harju vald
www.wassalemma.ee
📍 Wassalemma Pruulikoda
Müük: Wassalemma Käsitööõllepood
Tellimine: 5565 4756, info@wassalemma.ee

2 Mesioja OÜ

Mesi ja meesaadused
Barsbütteli tn 11, Keila linn
Müük: Barsbütteli 11, Keila, Rõõmu Kaubamaja juurest üle tee
Tellimine: palume kindlasti ette helistada: Rein 506 1216 või Rita 524 4397, rita@reinas.ee

3 Nõmmiku Talu Meierei

Juust, kohupiim, jogurt
Eestimaisest kõrge kvaliteediga piimast ilma kunstlike maitse-, lõhna-, värv- ja säilitusaineteta täispiimatooted
Nõmmiku talu, Kibuna küla, Laitse, Saue vald
www.nommiku.ee
📍 Nõmmiku Talu Meierei/
Nõmmiku Talu Meierei juustuvalik
Müük: Nõmmiku talu meiereis P 15.00–19.00
Tellimine: 507 7534, info@nommiku.ee

4 Kloostrimetsa Fideikomiss OÜ

Käsitöösiider, vahtra- ja kasemahl, siidriäädikas, moosid. Mahetootja
Korjuse-Vanapere talu, Määra, Lääne-Harju vald
www.kloostrimetsa.ee
📍 Kloostrimetsa
Müük: Kloostrimetsa talupood
Tellimine: Ando 5667 1118 või 5665 0260 Angelika, info@kloostrimetsa.ee

LÄÄNE-HARJU KOOSTÖÖKOGU

LEADER EESTI

Kujundus: Akriibia OÜ Trükk: Ecoprint AS Kaart: Maa-amet

Noored keskkonnaagendid tutvusid Saksamaa kogemustega

Kristel Chambers, Karme Beek
Laulasmaa kooli õpetajad

» 4. mail alustasid Erasmus+ projekti „Keskkonnaagendid – mida meie saame teha?“ raames lendu Saksamaale Reinbeki linna kümme Laulasmaa kooli 4. ja 5. klasside õpilast koos kahe õpetajaga.

Õpilased kohtusid võõrustavate peredega õhtul Mühlenredderi koolis. Kümme Soomest Myllylä koolist tulnud õpilast olid peredesse jagunenud juba lõuna paiku. 5. mai veedeti perega, külastati näiteks Hamburgi linna, loomaaeda ja mängurongimuuseumi. Kahel päeval osa-

FOTO: ERAKOGU

9. mail tähistati Mühlenredderi koolis Saksamaal Euroopa päeva, kus Laulasmaa kooli õpilased astusid üles laulu, tantsu ja pillimänguga.

lesid õpilased tavapärasel õppetöös koos lapsega, kelle peres nad elasid. Ka argipäevade õhtud veetsid õpilased peredes.

7. mai varahommikul alustati ekskursiooni Põhjamere äärde. Õpilased said huvitava kogemuse mõõna ajal UNESCO maailmapärandi nimekirja kantud Waddenzee mudast põhja ning sealseid eluvorme lähemalt uurides. Samuti külastati Friedrichskoogi hülgefarmi, mis tegeleb hüljeste päästmise ning ravimisega.

9. mail tähistati Mühlenredderi koolis suurejooneliselt Euroopa päeva, toimus õpilaserakondade valimine ning hääletus. Kohal oli ka Schleswig-Holstein liiduvabariigi haridusminister Karin Prien ning piirkondlik televisioon. Pärastlõunal toimusid esinemised, Laulasmaa kooli õpilased astusid üles laulu, tantsu ja pillimänguga, publikuks oli kogu kohalik koolipere ning lapsevanemad. Seejärel osaleti erinevaid Euroopa riike tutvustavates töötubades. Laulasmaa õpilased said soomlastelt ning sakslastelt kiita nii rahvariite, tantsude-laulude kui ka traditsioonilise musta leiva suupistete ning kamapallide eest.

10. mai hommikul toimus emotsionaalne hüvastijätmise uute sõpradega ning alustati koduteed.

Õpilastega olid reisil õpetajad Kristel ja Karme ning direktor Kadi Mäekuusk. Tantse ja laule aitasid ette valmistada õpetajad Aala Kraaner ja Sille Ojastu.

Õpilasi Soomest ning Saksamaalt on Laulasmaa kooli oodata novembri keskpaigas.

“
Laulasmaa õpilased
said soomlastelt
ning sakslastelt
kiita nii rahvariite,
tantsude-
laulude kui ka
traditsioonilise
musta leiva
suupistete ning
kamapallide eest.

Harjumaa külades sajaga edasi

Olvia Laur
„EV 100 igas külas“ Lääne-Harju
koordinaator

» Vabariigi juubeliaasta on tänaseks küll läbi saanud, aga juubelperiood kestab veel sajaga edasi terve tänavuse aasta ja tükikese järgmisestki.

Juba alates 2017. aasta aprillist on EV 100 sünnipäeväsünnimälestuseks tegusatele ja tugevatele kogukondadele riigi poolt kingitud nimeline EV100 tunnusplaat. Harjumaa rahval on põhjust uhke olla: juubeliaasta jooksul sai tunnustahvel ligi kolmekümnesse kogukonda.

“
Harjumaa rahval
on põhjust uhke
olla: juubeliaasta
jooksul sai
tunnustahvel ligi
kolmekümnesse
kogukonda.

Kõik seni tehtud kingitused on omalaadsed, kordumatud ja tulevastele põlvkondadele suunatud püsiväärtusega, mis jäävad meenutama meie riigi 100. juubelit.

Mõned näited: Nissi haridusjuubel, Ruts Baumanni mälestuspink Ellamaal, 100 pesakasti Maidlas, Mõnustes Murrumetsa rajad, kirsipuupark Ääsmäel, pärnade allée Tuulas ja Pällus, laulu- ja tantsupeo tammepuud Sauel.

Veel sellel suvel saab tunnusplaadi mõtiskluspink Klooga järve ääres ning Ohtu küla, kus kingituseks Eestile istutati eelmisel aastal külaplatsile 18 pärnapuud.

Ühiskink „EV100 igas külas“ kestab ja ootab tegusaid kogukondi liituma 2010. aasta 2. veebruarini. Selleks polegi vaja muud, kui ühiselt luua oma kogukonnale vajalik, jõukohane ja omane EV100 kink ning pidada ühiselt maha üks tore EV100 tähistamise pidu.

Andke sünnimälestuse toimumisest aegsasti oma maakonna koordinaatorile teada, siis jõuab EV100 väärikas tunnusplaat ka teie kogukonda.

Rohkem infot saab:
e-mailil olviaur@hot.ee,
telefonil 5038460

FOTO: ELVE TIMMI

Ohtu külaplatsile istutas külarahvas eelmisel aastal 18 pärna, et tähistada aastat 1918, mil meie riik alguse sai. Külaplatsil avatakse jaanipäeval tunnustusplaat Eesti 100.

Parkmetsas liikuva maastiku sõidukid pahanavad kohalikke

Vasalemma Aedlinna Selts

» Rohelise elukeskkonna poolest tuntud Vasalemma alevikus on viimasel ajal saagenud juhtumid, kus krossimootorrattastega on asunud sõitma nii tänavatel, aleviku sisestel parkmetsa teeradadel kui karjäärjärvesid ümbritsevatel metsaradadel. Eriti kurvastas tundliku keskkonnarärgiga inimesi selle aasta emadepäev, kui tsiklisõitjad järjekordselt ühe parkmetsa aluse segi pöörasid.

Kuna peame jätkuvalt tõdema, et mitte kõik mootorsõidukitega liiklejad pole aru saanud kehtivast heast tavast, rääkimata seaduses kirjapandust, otsustas Vasalemma Aedlinna Selts nõu saamiseks pöörduda Maanteeameti staažika liikluseksperdi Villu Vane poole.

Metsarada ei ole tee

Liiklusseaduse paragrahv 45 lõige 13 ütleb, et mootorsõidukiga võib väljaspool üldkasutatavaid teid sõita või sõidukit parkida üksnes maaomaniku või -valdaja loal. Tee on liiklusseaduse kohaselt rajatis, mis on mõeldud mootorsõidukite liiklemiseks. „Seega, jalgrada ei ole tee, sest ta ei ole rajatis ja ei ole mõeldud avalikuks mootorsõidukite liikluseks. Samamoodi ei ole tee kellegi poolt sisse sõidetud jäljed põllul, heinamaal või maastikul. Kindlasti ei ole tee ka metsaveotraktorite ja põllumajandusmasinate jäljed maastikul,“ selgitab Villu Vane. Teelt väljumine on mootorsõidukitele seadustega keelatud. Vane märgib veel, et need reeglid kehtivad nii autode kui ka maastikusõidukite, nii lumesaanide kui ka mootorrattade kohta.

Maaomaniku luba on A ja O

Asjaõigusseaduse kohaselt on omand püha ja puutumatu ning seda võib kasutada vaid omaniku nõusolekul. „Keegi ju ei taha, et suvaline võõras tänavalt astub loata teise inimese koju või võtab luba küsimata kasutada mõne auto, jalgratta või muu asja. Eramaale sõitmine on sisuliselt sama asi,“ selgitab Vane. Kui maa asub loodus- või maastikukaitsealal, siis kehtivad ennekõike looduskaitse nõuded, mitte omaniku luba.

Maastikusõiduki või krossirattaga reegleid eirates heidetakse varju ka teistele selle harrastusega tegelejatele.

Kus siis sõita?

Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK) on mitmel pool avanud ametlikud maastikusõidurajad. Lähim neist on Padise maastikusõidurada, mis kulgeb mööda Kloostri jõe kunagist sāngi ja asub osaliselt Kallaste talu eramaal.

Täpsemat infot leiab RMK hallataval veebilehel:

loodusegakoos.ee

FOTO: KRISTI KINDEL

Pidu oli hoogne vaatamata kitsastele oludele kooli aulad.

Kolmsada mudilast tantsis Laulasmaal

Ülle Krabo

» Laulasmaa XII Rahvatantsupäeval 29. mail oli ilm vihmane ja seekord tantsiti kooli aulad. Peole oli registreerunud 310 last. Tantsijad ei teinud ruumikitsusest väljagi ja tekkis tore koos tantsimise tunne. Seekord oli kava ette antud ja juhendajad valisid, milliseid tantse nad lastele õpetavad. Lisaks traditsioonilistele „Kaera-Jaanile“ ja „Oige ja vasembale“ oli kavas vanemaid pärimuslikke laulumänge. Kõiki tantse ja mänge saatis rahvamuusikaansambel Möllav meri. Tore oli vaadata, kuidas lapsed uudistasid torupilli, karmoškati, jauramit jt pille. Kõik hoogsal peol osalenud lapsed ja juhendajad ootavad järgmise aasta peo kutset.

Täname Kultuurkapitali ja Lahepere Kultuuriseltsi abi ja toetuse eest!

Karjaküla lasteaia mudilased viibivad ja õpivad võimalikult palju õues.

Sokud sõitsid Karjakülla, Karjakülla-Marjakülla

Kristi Viik, Karjaküla lasteaia õpetaja

» Pisikene kollane majakene Karjakülas, kus asub ühe rühmaga lasteaed, ootab sügisel uusi pisikesi särasilmi. Eestis ei ole eriti palju selliseid ühe majaga rühmi, kus on lapsed vanuses 1,5 kuni 7 aastat.

Liitühmas omandavad lapsed kiiremini sotsiaalsed oskused, jälgendades vanemaid lapsi. Suurematel lastel tuleb arvestada väiksemate nutu, ootamise ja abistamisega.

Karjaküla maja Mesimummu rühma lapsed müttavad palju õues. Lapsevanemale ei tohiks olla probleemiks porised põlved, taskust leitud kivikesed ja tammeterud ega ehmatav õues peetav jõulupidu. Tuntud lastelaulus ei saanud küll sokud Karjakülla-Marjakülla, aga kindlasti saavad lapsed Karjaküla lasteaeda.

HARJUMAA MUUSEUM KOGUB MÄLESTUSI!

Harjumaa Muuseum kutsub kirja panema nii enda kui lähedaste mälestusi **ARMASTUSEST**.

Valitud tööd avaldatakse Harjumaa Muuseumi toimetistes. Parimatele auhindad! Mälestused jäävad hoitule Harjumaa Muuseumi arhiivi.

Meenutamise abistamiseks esitame mõned suunavad küsimused:

- Milline tähendus on sinu elus olnud armastusel ja lähedastel?
- Kuidas on sinu arusaamu perekonnast, suhetest ja armastusest muutunud kodus-koolis räägiti?
- Milliseid erinevaid suhteid oled kogenud või kõrvalt näinud?
- Kuidas kohtusid enda armastatu(te)ga?
- Kirjelda erinevate suhteetappidega kaasas käinud kombeid (nt tutvumine, kohtingud, kokku kolimine, lähedastele armastatu tutvustamine, pere loomine jne). Kas ja kuidas on tavad muutunud?
- Kirjelda positiivsete kogemuste kõrval ka negatiivset (nt raskused kaaslase leidmisel, mittetoimivad suhted, petmised, lahkimine, üksindus).
- Milliste valikute ees oled seisnud? Mille ees oled tundnud hirmu?
- Kirjelda enda jaoks tähenduslikke hetki, kohti, esemeid.

Kirjatööde pikkus ja vorm ei ole piiratud. Võib kasutada varjunime.

Tööd palume saata hiljemalt 1. septembriks 2019. a.

Postiga: Linnuse 9 Keila 76608

E-postiga: taavi.koppel@hmk.ee

Parimaid meenutajaid autasustame 16. novembril Harjumaa Muuseumis.

Ühtlasi kogume lugudega seotud esemeid (fotod tähenduslikest inimestest ja kohtadest, sümbolised esemed, kirjavahetus armastatu(te)ga jne).

Spordipidu algas rongkäiguga läbi Padise küla.

Mutionu olümpia Padisel

Virve Tauts, Nõva kooli kehalise kasvatuse ja Padise lasteaia liikumisõpetaja

» Nõva kool Läänemaalt ja Padise lasteaed korraldasid 30. mail ühiselt MUTIONU OLÜMPIA 2019. Meie tegemist toetas Eesti Olümpiaakadeemia.

Valisime mutionu teema lähetuvalt väga erinevast sihtgrupist – kõige pisematest lasteaialastest kuni põhikooli lõpetajateni. Karvasteks ja sulelisteks kehastumine lisas mõnusat emotsiooni. Meie kohaliku spordipeoks soosisid Padise mitmekesised võimalused, turvalised metsad orienteerumiseks, arvestatav määgi takistusrajaks, spordiväljak mullijalgalliks ja avar lasteaia õueala erinevateks tegevusteks.

Lasteaialapsed õppisid selgeks oma olümpialaulu ja tegid näituse töödest „Rõõmu liikumisest“. Kooliõpilased kirjutasid „Kirja olümpiavõitjale“, viisid läbi olümpiateemalise viktoriini, kordasid üle meie muusikaõpetaja Ilona loodud „Olümpialaulu“, valmistasid medalid ja diplomid.

“
Kooli olümpiamänge tuleb väärtustada sportimise ning ka uute teadmiste ja oskuste saamise võimalusena. Sellest võidavad nii lapsed kui ka õpetajad.

Padise ja Nõva lapsed pidasid mitmekülgsete võimalustega Padisel miniolümpiamänge.

Spordipeo magnetiks kujunes mullipallidega jalgpall.

Spordipidu algas rongkäiguga läbi küla. Avatseremoonia toimus lasteaia õuealal, kus Mutionul oli au olümpiamängud avatuks kuulutada, lipp heis-

ta ja tuli süüdata. Kujundasime oma territooriumile 10 tegevuskeskust, näiteks takistusrada, noolemäng, saapavisked, orienteerumismäng, hantlitega

kaugushüpped ja muidugi meie ürituse magnet – mullipallidega jalgpall. Lõputseremoonial said kõik võrdsest medalid kaela. Lõpusõnas jagus lasteaia direktoril Airi Püssil aktiivsetele olümpialastele vaid kiidusõnu. Kustutasime tule, langetasime lipu ja asusime olümpiatorti sööma.

Kooli olümpiamänge tuleb väärtustada sportimise ning ka uute teadmiste ja oskuste saamise võimalusena. Sellest võidavad nii lapsed kui ka õpetajad.

MUTIONU OLÜMPIA toetas Padise lasteaia õppeaasta eesmärki „LIIGUME KOOS!“ ja Nõva Kooli liikumisusku koolipere põhimõtteid.

Kahe haridusasutuse ühine uus ja põnev ettevõtmine arendas meie kõigi koostööoskusi ja andis võimaluse lasteaialaste kaasamiseks olümpiahariduslikesse tegevustesse.

Elvi Pärnamets 10.a. vaibakudumist

KÄSITÖÖNÄITUS

29.juunil algusega kl 11:00

Muru talus, Suurküla külas

Lisaks on huvilistele töötoad:

- vokimeistri töötuba
- saunavõistiku töötuba
- lindude veenõu valmistamise töötuba

ELVI tel: 67 16 132 mbl: 566 466 17

Padise käsitööpood

Padise kastellihoones müüb Lääne-Harju piirkonna käsitöötetevõtjate toodangut ja töötab turismiinfopunktina

Avatud 1. juunist kuni 31. augustini iga päev kl 11–18

Suletud 23. ja 24. juunil ning 20. augustil

Spordiklubi ujujad (vasakult): Jegor Smirnov, Jakub Tsurbakov, Edgar Jakelaitis, Vadim Jeldõsev, Artjom Rakov ja treener Olga Bobrova.

Ujumishuvilised lapsed on oodatud treeningutele

Maksim Rakov
Spordiklubi AguaStar

» Lisaks lihaste arendamisele avaldab ujumine soodsat mõju kõikidele organismi süsteemidele, parandab immuunsust ja teeb tuju heaks. Paldiski linnas tegutseb treener Olga Bobrova eestvedamisel juba mitu aastat lestadega kiirujumise spordiklubi AguaStar. Treeningud toimuvad linna basseinis mitu korda nädalas. Sel õppeaastal on treener koos oma kasvandikega korraldanud mitu sündmust: jõuluaegne veepidu kostümeeritud peojuhtidega, basseiniõõ vanemate tüdrukute korraldatud konkurssidega; hooaja lõpetamise matk-piknik. Need sündmused liidavad lapsi. Klubis treenivad eri vanuses ujujad ning treener peab iga noore sportlase jaoks leidma individuaalse lähenemise – ja ta saab sellega suurepäraselt hakkama.

Klubi osaleb üle Eesti korraldatavatel vabariiklikel võistlustel, kus on olnud edukad Edgar Jakelaitis ja Alina Grenberg, klubi medalikogu on kuld- ja hõbemedaliga täiendanud Artjom Rakov. Sel aasta avati ka täiskasvanute rühm. Klubis saab tegeleda ka selliste aladega nagu akvatlon, sportsukeldumine ja veetalu kiirujumine lestadega.

Soovime sportlastele jõudu, kannatust ja edu järgmisel hooajal ning kutsume treeningutele uusi lapsi.

Raamatukoguhoidja Sille on näitusele kogunud hulga huvitavaid esemeid, mis vaatajates äratundmisrõõmu tekitavad.

Vasalemma raamatukogus saab uudistada kohalikke tarbeesemeid

Sille Orgla
Vasalemma raamatukoguhoidja

» Vasalemma raamatukogus on avatud näitus 20. sajandi tarbeesemetest. Välja on pandud ka mõned 19. sajandi lõpust pärinevad esemed.

Idee näituse korraldamiseks tekkis, meenutades 2017. a. suvel Maarjamäe lossis toimunud näitust „100 Soome asja“, mis koosnes 20. sajandil Soomes kasutusel olnud tarbeesemetest.

20. sajand on sündmuste ja ka materiaalse kultuuri arengu poolest kiire ja vaheldusrikas. See väljendub ka näituse mitmekülsuses, mis on toodud välja aastakümnete kaupa. 20. sajandiga seonduvat paljudel inimestel oma kogemused ja mälestused. Välja pandud näitus pakubki võimalust meenutada, võrrelda ja hinnata 20. sajandit näitusele olevate esemete kaudu, mille seas nii tööriistu, lauanõusid, köögitarvikuid, tarbekunstiesemeid, helikandjaid, tehnikaseadmeid kui ka ürituste ja sündmuste sümbolika esemed.

Näitus sai teoks tänu Vasalemma ja selle ümbruses elavatele inimestele, kes tõid näitusele oma kodust esemeid. Näituse avamisel 16. mail olid raamatukokku kutsutud Vasalemma lasteaiad ja noortekeskuse lapsed ja noored. Lisaks näitusega tutvumisele toimus ettelugemispäev, mille teema oli näitusega seotud. Ette loetavad luuletused ja proosapalad olid pärit 20. sajandi algusest, 1930ndatel ilmunud, Julius Oro poolt välja antud lasteajakirjast „Laste Rõõm“, tutvustamaks lastele tollaegset lastekirjandust.

Näitus on avatud septembri lõpuni ning kõik huvilised on oodatud seda külastama raamatukogu lahtiolekuaegadel.

Akrobaatikatüdrukud võistlesid end poodiumile

Merit Illak
akrobaatikakool PartnerAkro

» 1. juunil toimusid Tallinnas Eesti Võimlemisliidu poolt korraldatud II Eesti meistrivõistlused sportakrobaatikas. Osales 145 akrobaati. Akrobaatikakooli PartnerAkro sportlastel läks hästi: 15 esitusest kaheksa saavutasid poodiumikoha, millest kaks olid meistritiitlid.

Lääne-Harju sportlased õed Kärssinid tõusid oma meeskonnakaaslastega mõlemad poodiumile. Noorem õde Lilli Kärssin saavutas laste klassi 8–13-a kolmikute arvestuses koos meeskonnakaaslastega (Ramaela Mazin, Adelia Kaimer) kolmanda koha. Vanem õde Lotta Kärssin saavutas 11–16-a juuniorklassi kolmikute arvestuses koos meeskonnakaaslastega Meribel Kondimäe ja Saara Karmel Soansiga kolmanda koha.

Sportakrobaatikas juuniorklassis pronksi võitnud kolmikvõimlejad Meribel Kondimäe, Lotta Kärssin ja Saara Karmel Soans.

Näitus 1954–1975 tegutsenud Lohusalu Algkoolist

Ülle Krabo
MTÜ Kase Käsitöö

» Lohusalus asuvas Kase Antsu võrgukuur-muuseumis avati 9. juunil hooaeg uue näitusega. Näitus annab ülevaate aastatel 1954–1975 tegutsenud Lohusalu Algkoolist. Avaüritusel andis Piret Arikainen juhendamisel folklooriring Rannapõngerjad Laulasmaa Koolist vahetu ja armsa kontserti.

Näitust „Lohusalu Algkool 1954–1975“ koostades kogusime kooli kohta kokku hulganisti mälestusi ja materjale. Täname lahkeid inimesi, kes jagasid meiega oma teadmisi, fotosid ja esemeid! Toredaim ese näitusel on vast osaliselt säilinud koolipink, mille laenas muuseumile koolihoone praegune omanik Jaanus Pass. Selle taga saab nüüd sule ja tindiga kirjutamist proovida.

Tänu sõnu jagub ka toetajatele. Näituse ettevalmistamisel oli

Tindiga kirjutamine on peen töö.

suureks abiks värskest soetatud fotokaamera, millega saime üles võtta ja muuseumi fotoarhiivi talletada algkooliga seotud ese-

meid ning fotografeerida informante. Kaamera ost on osa meie missioonist alal hoida Lohusalu ja ümberkaudse kandi ajalugu.

PALJU ÕNNE!

Juunikuu sünnipäevad

96 Anne Unt
94 Hedvig Koinberg
93 Aleksandra Hade
92 Vaike Terasmaa
91 Miralda Peit
90 Valentin Konstantinov
90 Virve Lepp
90 Liidia Ahero
85 Lehti Hiidla
85 Väino Kalk
80 Elviira Teller
80 Margarita Kopanitskaja
80 Viktor Stokgolm
80 Tamara Tšibis
80 Faina Põdra
80 Nina Skok
80 Zoya Kaminskaya
80 Valentina Karpuk
75 Velga Lerch
75 Vera Silonova
75 Olga Sergeeva
75 Zoya Port
70 Anatoly Tarasov
70 Alina Boltchenkova
70 Viktor Lukjanov
70 Tamara Larjuškina
70 Gennadi Visnapu
70 Galina Konovalova
70 Faina Vagula
70 Väino Heidemann
70 Pjotr Lagutin
70 Viktor Tolstov

Vallas sündinud

Freya Oidsalu
Aare Kolga
Robert Koobak
Kris Lukas Lendre
Roman Ivanov
Robert Remy Roosma

Fotokaamera soetasime kohaliku omaalgatuse programmi vahenditest toetatud projekti „Lohusalu jäädvustamine“ raames.

Samuti täname Lääne-Harju vallavalitsust näituse koostamise toetamise eest!

Näitus jääb võrgukuu üles suve lõpuni. Kalurite päeval 14. juulil saab sellega tutvuda Lohusalu sadamas. Kutsume kõiki näitust vaatama!

Paldiski lasteaed Sipsik pakub tööd

keelekümblusrühma eesti keele õpetajale

(osaline keelekümblus mudel/ lapsed 3–4-a)

Tööle asumise aeg alates 1. september 2019

CV ja kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide koopiad saata direktor@lasipsik.edu.ee

Laste- ja noortelaagrid

INGLISE KEELE LAAGER

6–12-aastastele

Risti kogudusemajas

5.–17. juulil

Noortelaager

12–18-aastastele

23.–25. augustil

Harju-Madisel

Info ja registreerimine risti@eelk.ee • tel 5564 9256

Risti koguduse teated

P, 23. juunil kl 13 võidupüha jumalateenistus Risti kirikus, laulavad Padise segakoor ja Keila noortekoor La-Do
P, 14. juulil kl 13 surnuaiapäha Risti kalmistul
P, 28. juulil kl 13 jumalateenistus Risti kirikus, laste ristimispuha
P, 4. augusti kl 16 surnuaiapäha Vilivala kalmistul
P, 11. augustil kl 13 jumalateenistus Risti kirikus
P, 25. augustil kl 13 briljant-, kuld- ja hõbeleeripüha Risti kirikus

PALDISKI VENE PÕHIKOOL

võtab tööle uuest õppeaastast

sotsiaalpedagoogi (1,0 ametikohta)

eripedagoogi (1,0 ametikohta- tunnid I ja II kooliastmes)

eesti keele teise keelena õpetaja (1,0 ametikohta)

tehnoloogiaõpetuse õpetaja (0,4 ametikohta)

õppealajuhataja (0,5 ametikohta)

Kandidaatidel palume esitada kirjalik avaldus, CV, kvalifikatsiooninõudeid tõendavate dokumentide koopiad.

Ootame avaldusi 21. augustini 2019 e-postile info@pvp.edu.ee

Leerikursus

Risti kogudusemajas algab ristiusu baaskursus uudishimulikele, otsijatele, skeptikutele, igatsejatele ja mõtlejatele.

Kursuse läbinutel on võimalus tulla ristimisele ja leeriõnnistamisele.

www.ristikirik.ee

tel 5564 9256 • risti@eelk.ee

ERAKUULUTUSED

Arboristi teenused. Ohtlike puude raie. Puude hooldusloikus, hekkide hooldus, kändude freesimine, raie teenused, võsa tööd, puude istutus. www.puukirurg.ee
info@puukirurg.ee
 tel +372 5057786

Arhitekt. Teen eramaja projekte, ka tagantjärele, laiendamine, jm. Hind ehitusloani 1200-1500€. Tel 58319789, aare.keel@gmail.com

Autotehnik-mehaanik. Kui Sul on huvi ja teadmised autoehitusest, siis ootan Sind kandideerima. Ametikoht on põnevaid väljakutseid pakkuv ja hästi tasustatud! Töö asukoht Keila lähedal Kumnas. Võta ühendust +372 502 8725, meeli@bennett.ee

Ehitise audit 1-nädalaga, tel 56 847 855, eaudit.ee@gmail.com

Kõdusõnnik, sõelutud muld, killustik, graniitkillustik, freesasfalt, liiv. Müük veoga: väikeveod.ee Tel 5015992

Järgmine Lääne-Harju valla leht ilmub 13. augustil

Fekaalivedu, kogumiskaevude tühjendus! Helista ja küsi pakkumist tel 53 468 430

Kasutatud autode kokkuost. Ostame kõiki sõidukeid. Korras, rikkega, ülevaatuseta. Tel 58190200 autohoov@gmail.com

Liiv, killustik, muld, freesasfalt veoga. Hea läbivus ja manööverdusvõime. Tel 5079362

Katuste kõrgsurvepesu ja värvimine (plekk, kivi, eterniit). Fassaadi survepesu ja värvimine. Tänavakivide puhastus. Tel 56 241 509 Andres

Kohvik Kegel otsib rõõmsameelset ja kohusetundlikku kliendi-teenindajat, töötasu konkurentsivõimeline. Lisainfo tel 5020583, kegel@kegel.ee

Korstnapühkimistööd (nõuetekohane akt), tel 5040875

Korstnapühkija ja pottsepa teenused, ohtlike puude/okste langetamine, viljapuude lõikamine, muruniitmine (trimmeriga), heki lõikuse ja pügamine. Tel +372 5348 7318, e-post igor@inkteenused.ee

Kuiv okaspuu al 55€, kask al 60€; toores okaspuu al 39€/rm. Pikkus 30, 40, 50 cm. Vedu 5-6 rm kaup. Tel 5164278

Langetame ja hooldame puid just Teie piirkonnas. Leiame koos lahenduse! Meid saab kätte 56263857 www.puumehed.ee

Magus mesi Padise niitudelt! 0,5l purk/700g, hind 5,50 eur purk. Toon mee tasuta koju kätte. Helista 51 91 61 71

Muld, liiv, killustik, kruus, freesasfalt koos transpordiga. Tel 53953788

Majahoidja tootmishoonetes. Pakume mitmekesist ning tasuvat tööd usaldusväärsele ja tegusale inimesele. Töökoht Keila lähedal Kumnas. Helista ja küsi lisa +372 5281437!

Mesinikest noorpere otsib talu või maja, vähemalt 1 ha maaga. Avalike kinnisvara pakkumistega oleme tutvunud. Helistada 5661 2806

Müüa soodsalt Lääne-Harju vallas, Tõmmiku külas, Aarnamäe karjääris liiva, sõelutud ja sõelumata mulda, transpordivõimalus. Tel 56 564 103, e-mail: pallemer@gmail.com

Ohtlike puude langetamine, hekkide ja õunapuude lõikus. Tel 5210334

Oled oodatud Katrini Massaaži-tuppa Keilas. Pakun klassikalist, lõõgastavat massaaži. Info ja broneerimine tel 5606 8837 Katrin

Pakkuda tööd puhastus-teenindajale Paldiskis, poole kohaga, 3 päeva nädalas, 3-4 tundi päevas. Töötasu 6 eurot tunnis. Huvi korral võta ühendust: e-postil info@sunco.ee või tel +372 56973399. Sunco OÜ

Teostame üldehitustööd, väiksemaid betoonitööd ja betoonelementide montaaži. Tel 5981 5598 ja 5554 5901

Viime tasuta ära teie vanaraua (pliidid, pesumasinad, torud, vannid jne) Laulasmaa, Klooga, Saue, Laitse kandis. Tel 55541036

Õhksoojuspumba paigaldus ja hooldus, hind 150 €. Sertifikaadiga paigaldaja Kalev Lepistu. Lisainfo tel 5656 2191

Müüa 2 toaline (39,2 m²) korter Paldiskis otse omanikult, 5. korrusel vaatega merele, soe korter. Mööbel sees, hindamisakt olemas. Tel 51912437

Autode kokkuost! Ostame kõiki sõidukeid ja töömasinaid! Võib pakkuda remonti vajavaid ja seisvaid sõidukeid! Sõiduk ei pea olema arvel, ülevaatuses ja kindlustuses! Pakkuda võib kõike! Kuulutus ei vanane! Tel 54 575 0551

REKLAAM JA KUULUTUSED:
reklaam@laaneharju.ee

ADAMSONI

28. JUULI

AIAPIDU

ADAMSONI 3, Paldiski

MUUSIKA | KOHVIK | LASTEALA | TÖÖTOAD | LOTERII

14.00 VÄRAVAD

15.00 GERODES BAND

17.00 KRUNKS MORE

19.00 KRUUV

TUURID MUUSEUMIS JA Paldiski LINNAS

TASUTA SISSEPÄÄS

Taustal: Carina Adamson, Hea Amandus Adamson, Aialaemuseumi loogist

Laulasmaa Kool pakub tööd

Laulasmaa Kooli muusikaõpetajale
 Klooga koolimaja õppejuhile
 Klooga koolimaja klassiõpetajale inglise keele lisaerialaga
 Klooga koolimaja pikapäevavärvurhema kasvatajale
 Lehola koolimaja klassiõpetajale
 Lehola lasteaia muusikaõpetajale
 Lehola koolimaja koristajale
 Laulasmaa Kooli kõõgiabiile

Dokumentide laekumise viimane tähtaeg 5. august 2019
 Kontaktid: info@laulasmaakool.ee; tel: 608 8900

KIK-I TOETUS KORTERIÜHISTUTELE

1. augustist on korteriühistutel võimalik taotleda Keskkonnainvesteeringute Keskuselt toetust kütteseadme väljavahetamiseks või kaugküttepiirkonnaga liitumiseks.

Taotlusi saab esitada **1. augustist kuni 30. septembrini** andmesüsteemi KIKAS kaudu. Täpsemat info saab KIKi kodulehelt www.kik.ee või projektikoordinaator Reet Utsult (reet.utsu@kik.ee, 6 274 328).

PLASTO
 A K N A D • U K S E D

**PLASTO MÕÕDAB
 KUU AEGA AKNAID TASUTA!**

Kampaania kestab
 19.06.2019-19.07.2019

**VAJAD AKNAID?
 VÕTA ÜHENDUST!**

REGISTREERIMINE TEL 622 1500

MÕÕTMINE JA KONSULTATSIOON

TASUTA!

PEAKONTOR: PETERBURI TEE 92D, 11415, TALLINN
 AVATUD: E-R: 08.00-18.00
 TEL: +372 622 1500
 E-POST: INFO@PLASTO.EE

SOL Baltics on regiooni suurim kinnisvarahooldus- ja puhastusteenuseid pakkuv partner. Meil on kolmes Balti riigis kokku 2300 töötajat.

Ämari Kaitsevää objektile otsime puhastusteenindajaid

SOL Baltics OÜ otsib oma meeskonda Ämari Kaitsevää objektile puhastusteenindajaid. Kaitsevää objektid kontori, sanitaarpindade, üldpindade ning trepi igapäevane hoolduskoristus. Tööaeg esmaspäevast - reedeni, kell 8:00-16:00. Soovitavalt eesti keele oskusega ning Eesti kodakondsusega. Teostatakse taustauuring (kriminaalselt karistamata).

Omalt poolt pakume

- autokompensatsioon/ tasuta buss Õismäelt
- kindlat tööd ja tähtajatut töölepingut
- rõõmsameelset kollektiivi ja töökeskonda
- erialast väljaõpet ning täiendkoolitusi
- kvaliteetseid ja mugavaid tööriideid

Helista 6 747 399
 või täida ankeet kodulehel
www.sol.ee

Katusehooldus.ee
 KATUSED KORDA

- Katuste pesu ja värvimine
- Hooldus nii kivi-, plekk- kui eterniitkatustele
- Katus säilib kauem ja maja saab värske välisilme
- Küsi hinnapakumist:

tel. 53 329 176
info@katusehooldus.ee
www.katusehooldus.ee

laheotsa

Pikaajalise töökogemusega Padise vallas tegutsev kartuli- ja köögivilja töötlemisettevõtte OÜ Laheotsa otsib oma kollektiivi

Veautojuhti
 (CE kategooria load)
 Tõstuki juhti
 Tootmistöölisi

Huvi korral palume ühendust võtta telefonil 5333 8192 või meili teel info@laheotsa.ee

- Ebaseaduslike ehitiste seadustamine
 - Kasutusload
 - Muudatusprojektid
 - Auditid
 - Kontrollmõõdistused

+372 5699 3014
info@ehitusdokument.ee
www.ehitusdokument.ee

TEHNIKAKESKUS.EE
 müük • hooldus • remont • rent

**AIA- JA
 METSATEHNIKA**

Husqvarna

Cub Cadet

STIHL

ECHO

JOHN DEERE

STIGA

Tel 51 900 402 Keila kauplus
www.tehnikakeskus.ee